

DOI: 10.32347/2076-815X.2024.85.166-210

УДК 711.2:711.4.01

Дюжев С.А.,  
sdyuzhev@gmail.com, ORCID:0000-0003-0218-1231,  
Інститут архітектурного менеджменту, м. Київ

## СМИСЛОЗНАЧЕННЄВИЙ ЗМІСТ КОНФІГУРАТИВНИХ МАТРИЦЬ ГЕНОМА ТРАНСЦЕНДЕНТНИХ ПЛАНУВАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ФОРМОВТІЛЕННЯ (ЗДІЙСНЕННЯ) ПРОЦЕСО-СЕРЕДОВИЩНИХ ФЕНОМЕНІВ РОЗСЕЛЕННЯ

(осмислення теоретико-методологічних засад містобудування)

*На основі змістовного аналізу стану розробки засад теорії містобудування констатується історична затримка в еволюційному переході від емпіричної стадії побудови описово-оцінювальних уявлень щодо основ містобудування (як узагальнення наявного практичного досвіду) до теоретико-конструктивної стадії розробки (формулювання) концептів, понять і синтетичних уявлень про предмет і об'єкт містобудівної діяльності як осмисленого цілісного феномену розселення. Як впливає із аналізу цієї проблематики тривала затримка на емпірично-описовому етапі породжує (у логічному та семантичному відношенні) помилкові чи декларативні підходи (уявлення) до вирішення містобудівних проблем чи їх необгрунтованого спрощення задля "зручності розуміння" і практичного (але короткозорого) використання "доступних знань", що часто густо має вкрай негативні наслідки. Серед таких уявлень – так званий "просторовий розвиток": але простір може "формуватися" разом із річчю (де "простір" – її атрибут), але не "розвиватися" сам по собі безвідносно до властивостей речей; теж стосується і поняття "сталий розвиток": й тут розвиток не може бути "сталим", "збалансованим" чи "заради майбутніх поколінь" – розвиток "відбувається" саме наявних речей-феноменів (тут і зараз), він адекватен наявним умовам й (увага!) стійкості роботи механізмів втілення форм дійсності. Можливо автори і адепти такого підходу хочуть говорити про процеси відтворення, але таке розуміння не проглядається однозначно.*

*У цьому контексті було продемонстровано актуальне значення розробленого (у рамках креативно-рекурсивної концепції розселення) теоретичного уявлення про геном трансцендентних планувальних технологій (іманентний конструкт) логос-системного механізму щодо формовтлення (здійснення) феноменів розселення та про смислозначеннєві конфігуративні матриці (у складі "корпуса" генома) як "агентів" адекватного ідентифікованого ціледосягнення цілого. Як показало зіставлення емпіричної і конструктивної*

дискурсивних ліній існує фактичне (наявне) обмеження семантичного змісту розроблених дотепер (основ, засад) містобудівних теорій. Маркерами такого стану справ є усталене трактування міста як штучного ("архітектурного" чи матеріально-просторового) середовища, природно-технічного чи соціоприродного комплексу, що веде до надуманих (але небезпечних) опозицій: "природа – місто", "людина – місто" та інші. Таким маркером є й тривале використання поняття "система" із самим широким набором прикметників та їхніх комбінацій – тобто "теоретичне навантаження" позірно несе термін-підміна "система" (чи "структура"), семантично порожній "заменник" уявлень про усякі речі поза будь-якої концептуальної картини світу, й нічого пізнавально нового не додаючий у порівнянні з поняттям "комплекс". До того ж вважається що архітектурний аспект містобудування залишається вузько просторовою атрибуцією (виміри, організація, сприйняття), а цілісний понятійно-категоріальний апарат весь час був, як правило, поза увагою чи переадресованим для розробки суміжним наукам.

На основі широкоформатного розгляду заголовної теми було обґрунтовано побудова "начал" смислозначеннєвого континуума дійсності розселення, версія якої була апробована у ході тематичного додаткового вивчення визначальної праці Арістотеля "Метафізика", а також з врахуванням нечисленного досвіду дотичних розробок і нашого базового трактування креативно-рекурсивного (чотирьох процесо-середовищного) феномену дійсності розселення. Результативну частину даної роботи подано у табличному вигляді, що демонструє побудову та зміст двох смислозначеннєвих полярно-зустрічнодіючих у діалоговому режимі конфігуративних матриць "А" і "Б" (у корпусі генома трансцендентних планувальних технологій) як горизонтів імплікації та експлікації смислозначеннєвого континуума дійсності.

Матриця "А" (Таблиця 1) супроводу інструктивної роботи планувальних технологій (фрактального плотингу) може також розглядатися як плотинг-формат змісту завдання на розробку технологічного забезпечення досліджень та моделювання містобудівних рішень генерального стратегічного планування феноменів розселення. Матриця "Б" (Таблиця 2) супроводу інструментальної роботи планувальних технологій (рекурентного планування) може також розглядатися як методолого-технологічний абрис і тезаурус принципового змісту розроблення генеральних стратегічних планувальних рішень, й як тематична область відповідальних містобудівних прикладних досліджень. Прослідковано також взаємкорелятивне задіяння полярно-здвоєваних матриць "А" і "Б" у режимі конгруентного діалогу (Таблиця 3) для забезпечення цілісної стійкої технологічної роботи механізмів формовтілення, яке може розглядатися й як змістовні "репери" (вектори) тематизації актуальних

фундаментальних містобудівних досліджень. Таким чином згадані матриці демонструють певні обгрунтовані уявлення щодо змісту понятійно-категоріального апарату містобудівної теорії фундаментального значення.

*Ключові слова:* геном трансцендентних планувальних технологій; смислозначеннєві конфігуративні матриці; містобудівна теорія; креативно-рекурсивна концепція розселення; логос-системний механізм; метафізика; тематизація містобудівних досліджень.

Розроблені у рамках креативно-рекурсивної концепції розселення уявлення (як положення філософії розселення) стосовно генома трансцендентних планувальних технологій, що здійснюються у ході роботи логос-системного механізму експлікації культурних форм-логосів дійсності [1] окреслюють питання їхнього онтологічного та гносеологічно потенціалу щодо визначення семантичного (есенційного) змісту теоретичних основ містобудування та його ключової ланки – містобудівного планування. Формулювання таких основ (засад) все ще, як правило, базується на первинних емпіричних поглядах (аналізі досвіду) щодо предмету містобудівної науки, з використанням безпосередніх даних спостереження, що притаманно початковим етапам розвитку наукового знання.

Але тривала затримка на емпіричному етапі породжує численні інтелектуальні помилки. Для прикладу розглянемо широко поширене словосполучення "просторовий розвиток" – постає питання про те, що власне перебуває в розвитку? "Простір" розвиватися не може за визначенням, бо немає того "зародку", що спроможний до розвитку. Можна говорити про "міський розвиток", "територіальний розвиток" (від terra – земля), навіть "економічний розвиток" (як розвиток економіки, господарства), але "просторовий розвиток" – це нісенітниця (нонсенс). Очевидно тут хронічна вада недостатності емпіричного підходу до наукового пошуку, а також нерозуміння необхідності вирізнення та розрізнення базових (онтичних) процесів дійсності. Тому можна у даному разі говорити про "просторове формування" та визначення його геометрії, морфології та модуляції. Це ж стосується й так званого "просторового планування" що є аспектом, складовою (але не "замісником" на кшталт планів землевпорядкування!) цілісного містобудівного планування (більш детально див.[2]), а також поняття "просторова організація" – складової роботи логос-системного механізму здійснення ландшафтних (природно-техно-соціумальних) містобудівних феноменів розселення: рекурсивна робота цього механізму ще не має адекватного відображення у задачах планувального управління сфери архітектурно-містобудівної діяльності.

Важливою є думка К.Р. Поппера у контексті даної теми: навіть спроби побудови емпіричної науки на основі принципу індукції є неуспішними, тому що обґрунтування такого принципу на основі досвіду, з необхідністю зазнає катастрофи, оскільки воно неминуче призводить до нескінченного регресу [3, с.24]. Цікавим є й зауваження А. Айнштейна у листі до К. Поппера (1935) з нагоди "позитивістської" тенденції підносити те, що спостерігаємо: теорію не можна побудувати з результатів спостережень, її можна тільки винайти [3, с.563]. Тому чим у більшому ступені містобудівна наука залишається суґубо описовою, емпіричною (а не фундаментально теоретичною), тим у меншому ступені вона буде потрібною містобудівній практиці (нажаль на шкоду і науки і практики). Як тут не згадати знаменитий вислів Й.А. Берцеліуса: нема нічого більш практичного ніж гарна теорія.

Стан справ у сфері розробки теорії містобудування та складових методичного арсеналу щодо вирішення містобудівних проблем (про це також йшлося в [4]) демонструють ряд важливих публікацій, які необхідно розглянути вже зараз. В.О. Тімохіним проведено узагальнений огляд широкої історичної панорами побудови сучасної містобудівної теорії на основі емпіричних уявлень, образів та символів щодо міст переважно як штучного середовища функціональної діяльності їхніх мешканців, а також теоретико-проектних розробок (часто-густо як утопічно-пошукових пропозицій) "без зміни старої парадигми". Однак спроби створення "нової парадигми", про що свідчить проведений аналіз, знову не мають своєї онтичної (метафізичної) бази (креативно-рекурсивного базису) [5], і тому не є конструктивними.

У праці І.О. Фоміна, яка присвячена теоретичним та методологічним основам містобудування, було відмічено що формування теорії містобудування "потребує проникнення в суть розвитку та функціонування населених місць, виявлення закономірностей їх структурної організації...". При цьому у "багатогалузевої діяльності" містобудування виділяються архітектурні аспекти, що мають одне з провідних місць, яке обумовлене "інтегративною суттю" архітектури, але ці аспекти трактуються як створення "матеріально-просторового середовища (довкілля) життєдіяльності людей" чи "штучного (архітектурного) довкілля" [6, с.7,8,14], що традиційно простіше піддавати наділенню стильових ознак. Коли ж своєю суттю штучне (архітектурне) середовище (за "аспектним" визначенням) протиставляється і людині і природі, то окреслена мета теорії містобудування – "визначення шляхів гармонізації взаємодії людини (суспільства) і навколишнього середовища..." [6, с.55], здається недосяжною якраз внаслідок відсутності, перш за все, онтичних засад (та адекватної "картини світу" дійсності розселення) щодо створення та збагачення фундаментальної теорії містобудування. Дійсно, де ж "загальна теорія" містобудування (про

відставання фундаментальних її розділів також прямо вказано у роботі І.О. Фоміна. Найбільш послідовно й активно у цьому напрямку працюють, на наш погляд, В.О. Тімохін і М.М. Габрель) і як вона інтегрує інші її аспекти чи фундує "міждисциплінарні зв'язки" коли відсутня база (перш за все – онтологічна платформа) теоретичного синтезу? [6, с.53,54]. А де інші "аспекти" містобудівної теорії? А вони пов'язані і розглядаються суміжними науками (соціальними, економічними, географічними, екологічними [6, с.120]) й фактично не інтегруються ні в містобудівну теорію, ні в містобудівну практику (крім "ГІС-технологій" у сфері землекористування, де панують комерційні інтереси "швидкого збагачення") чи мають характер декларативного, "декоративного" додатку (особливо в останні десятиріччя), що ні методологічно, ні методично не впливає на процес "прийняття рішень" у сфері містобудування та землекористування (див. [2,4]). За такими умовами ні децентралізація управління (саморегулювання), ні "переорієнтація практики проєктування на переважно правові і економічні методи і засади" [6, с.156] (особливо коли адміністративно-територіальний устрій країни не має будь-якого цілісного планувального обґрунтування), ніякі нашвидкоруч розроблені (або й запозичені) кон'юнктурні і короткозорі "концепції", "науково-методичні обґрунтування", "стратегії", "комплексні програми", "моделі міської структури", а також спроби "перекроювання" нормативно-правової бази і ДБН не мають шансів на досягнення реального загально-суспільного (а не "корпоративного") успіху та ефекту без наявності конструктивної філософії та фундаментальної теорії містобудування і планувального управління цілісними феноменами розселення різного таксономічного рівня.

Не ідуть далі постановки фундаментальних питань й багато інших авторів. У типових навчальних виданнях нашого часу на кшталт "Основи містобудування" (наприклад [7]) у розділах стосовно "теоретичних основ" (як правило не дуже розлогих) подається історичний огляд емпіричних уявлень щодо характеру забудови міських територій, їх "структурування" і "зонування", організації транспортних і інженерних мереж, стосовно "проектних експериментів" і "містобудівних теорій" (про міста-супутники, міські райони-спальні й т.п.), проєктів районних планувань [7, с.155,157,166]. Й знову мова йде про штучне середовище мешкання населення у різних природних умовах, що нині обтяжується факторами "земельної власності". Є й позитивні положення даного посібника – це вимоги не "переробки" і "доповнення" змісту старих нормативних документів, а створення принципово нового основоположного нормативного акту, що враховує "нову ситуацію у розвитку розселення" й потреби у "реструктуризації міських територій", зміни у розвитку міських інфраструктур, оцінки основних факторів містобудівної ситуації [7, с.183, 184].

Але знову залишається без відповіді питання: на основі яких теоретико-методологічних засадах можуть бути усі ці "інновації" (особливо при розробці містобудівної документації генерального стратегічного планування). Тому не дивують легковажні завбачення (радше дозвільних спостерігачів ніж вчених-теоретиків) стосовно того, що: в близькій перспективі буде "відмова підприємств від надлишку площі земель під ними та дроблення великих підприємств на більш дрібні" і виведення земель у виробничих зонах до категорії інших зон для нового використання (ось перше "наукове обґрунтування" земельно-будівельного дерибану!); комунально-складська галузь "повинна бути комерційно-виправданою" (?), тому сам термін "комунально-складська зона" перестає існувати (ось друге "наукове обґрунтування" земельно-будівельного дерибану!; а що таке війна вони іще/ вже не знають?); численність "зелених зон" у планувальних документах поступиться "розумному (?) мінімуму", тому що утримання за рахунок "муніципального бюджету" такої "величезної (?) кількості земель" просто годі й думати (ось і третє "наукове обґрунтування" земельно-будівельного дерибану!; а ми думали, що цинізм притаманний тільки чиновникам від влади); можлива така ситуація, коли "міста чи сільські населені пункти будуть шукати можливості скорочення своєї площі з метою економії бюджетних коштів" [7, с.196, 197]. Й це усі "схвальні" рекомендації т.зв. "теоретиків містобудування" на основі, схоже "прогнозів" масштабів розкрадання місцевих бюджетів? Про який рівень теоретичного мислення можна говорити, коли оптимальний варіант схеми землекористування увбачається авторами таким, що перекладає назагал максимально великий об'єм витрат на утримання та обслуговування міських земель на її орендарів та власників, а також передбачає ущільнення забудови – "цілковито необхідного", але "непопулярного серед населення міста", – "що потребує перегляду" (вже зрозуміло яких і у чий інтересах!) "вже існуючих нормативів" [7, с.197, 198]. Поза усякого сумніву такого рода "теорія (чи основи) містобудування" виявляється не тільки беспорядною, сервільною, а й антигромадською та за суттю – антидержавною. В Україні висновки стосовно таких "зразків наукової думки" треба робити вже зараз.

Чи не першою із теоретичних розробок спрямованих на подолання (переборювання) емпіричного, фізикалістського (а тому маніпуляційно-потураючого до корисливих егоїстичних дій, як це було показано вище), антицивілізаційного протиставлення (опозиції) штучного чи природно-штучного середовища міста (яке у наш час часто-густо трактується у термінах "нерухомості") і його населення була "демоекологічна" концепція міста, яке розглядається як складний організм, що характеризується "взаємодією населення з оточуючим його матеріальним середовищем" [8, с.20]. Г.І. Лаврик у своєму

дослідженні робив акцент на визначенні закономірностей гармонічних взаємодій між людиною і природно-штучним середовищем, організації їх комунікаційних взаємозв'язків задля забезпечення ефективності процесів життєдіяльності та встановлення певних "інваріантних структур" цілісності і компактності [9]. Подальше розгортання теоретичної думки потребувало осмисленого підходу до аналізу наявного "теоретичного багажу". В.О. Тімохін услід за К. Лінчем розглянув "складові частини теорії міста" [10], що відображають на наш погляд, початковий, емпіричний етап досліджень цього феномену розселення, етап, який ще не відкрив шлях до фундаментальних теоретичних розвідок (без чого неможливо подолати задовгу кризу містобудування). В.О. Тімохін справедливо відзначає, що призначення "нормативної теорії" полягає у постулюванні норм і правил, досягнення яких являє собою ідеальну (додамо – радше ідеалістичну!) картину розвитку міста, але моделі цієї теорії не відповідають на запитання що буде відбуватися у процесі природного розвитку міста, а твердять те, що буде розвиватися за умову дотримання норм і правил, заданих теорією [10, с.22,23]. Тут необхідно додати, що нині (й завжди) будівельні норми і правила, що трактуються як "теоретично задані", у реальності деформуються під тиском та в інтересах влади чи/та будівельного лоббі й ніякі моделі (читай "фігури міського плану") "ідеального" чи "оптимального" міста із статичними планувальними схемами і типовою лінією "поведінки" населення ніколи не здійснюються (коли проблеми ресурсозабезпечення практично не ставилися, а методи визначення цільової ефективності недостатньо розроблялися).

В "функціональній теорії" містобудування на протигагу постулатам нормативного підходу, пише В.О. Тімохін, функція признана первинним елементом. У більшості випадків моделі тут становлять собою кількісні відношення між різними функціональними показниками і параметрами "містобудівної форми" (додамо – за суттю: фігури міського плану, морфографіки) [10, с.24]. Однак зауважимо, чому такі функціональні моделі як й імітаційні, оптимізаційні та інші ("ресурсно-економічного характеру") трактуються як моделі "розвитку міста", до того ж з розглядом та порівнянням якостей не тільки варіантів але й "альтернативних напрямків розвитку". Проте "альтернативою" розвитку є виключно застій та деградація. "Тратися" з альтернативами можливо за умови розгляду (до того ж не ізольовано від інших базових процесів) середовища процесів формування міста у науковизначених форматах. Третій теоретичний ("операційний") напрям, що був у полі зору В.О. Тімохіна – теорія прийняття рішень: область методів контролю процесів розвитку міста з використанням моделей прогнозування і планування із суміжних областей знання, для котрих, як відмічає В.О. Тімохін, "усе ще не існує адекватних містобудівних ситуацій і змістовної постановки задач" [10, с.25]. Цю думку

можна продовжити таким чином: через відсутність потужної містобудівної теоретичної платформи міждисциплінарного синтезу знань, технологічно пов'язаних методів та моделей не можна вважати обгрунтованою надією про те, що "позитивний досвід розробки ресурсно-цільового і програмно-цільового підходів" вказує "правильний шлях об'єднання найбільш прогресивних досягнень нормативної і функціональної теорій з елементами теорії прийняття рішень" [10, с.26]. Цей категоричний висновок підтверджує й містобудівна планувальна практика останніх 40 років, як й те, що покладатися на гарантовану дію "принципа циклічності" (до того ж у відриві від дії інших складових логосистемного механізму здійснення феноменів розселення) як закономірності функціонування і розвитку (хоча це "принцип" саме відтворення!) міста, коли передбачається (на підставі емпіричних спостережень), що "колиально" фаза кількісного зростання з "визначеною періодичністю" (запитання – подібно маятнику?) змінюється фазою якісної перебудови (див. [11,с.132]).

Однако циклічність (як і "хвилі" економічної динаміки М.Д. Кондратьєва) це прояв роботи механізму відтворення, що закономірно коригує фази розвитку, ритми формування і періоди функціонування міста, й ці процеси розгортаються безперервно, комбіновано, а не почергово, навіть всупереч волонтаристським "рішенням" влади чи/та осіб охочих до скорохвацького зиску. На практиці певна річ часто-густо усе (чи майже усе) вирішують грошові ресурси (але буває і необачно, безоглядно): є зріст економіки, є й зростання та перебудова міста (з необхідною поправкою на якість містобудівного менеджменту та здатності враховувати об'єктивні урбаністичні закономірності) – й навпаки. Можна навести хоча й гіпертрофований приклад Москви (бюджет якої порівняний з довоєнним бюджетом України), а також приклади великих міст світу коли їх розглядати не в штучних адміністративних межах, а як фактичні метрополії (агломерації). До того ж і проблеми моделювання і визначення цільової ефективності та відповідного критерію містобудівної ефективності (як й увесь вище розглянутий аналіз, здійснений В.О. Тімохіним) свідчать про фундаментальну проблему встановлення та розрізнення смислів та значень ідеальних культурних форм дійсності та їхніх реальних процесо-середовищних втілень як містобудівних феноменів розселення, а також артикулювання гетерогенних (природно-техно-соціумальних) характеристик (не звалювачі до загальної купи властивості і оцінки, ознаки і символічні образи різних речей) результатів дії складових логосистемного механізму (смыслозначенневого динамічно-селективного "кругообігу") становлення і трансформації атрибутів і предикатів цілісних ландшафтних ареалів розселення саме через метафізичну призму фундаментальних уявлень містобудівного синтезу.



Важливий висновок робить В.О. Тімохін у своїй програмній праці з теорії містобудування, який актуалізує висловлені вище тези: "Теоретичні дослідження, які своїм статусом покликані визначити стратегію управління, почали інтенсивно підніматися різними не специфічними для містобудування і запозиченими з інших галузей знання теоріями управління з економічним, кібернетичним, адміністративно-господарським і іншими ухилами" [12,с.555]. Важливим є також огляд підходів до містобудівних теорій з позицій "глобального еволюціонізму" [12,с.18-78], тобто – рекурсивного аспекту (сторони) здійснення динамічного феномену розселення, особливо з врахуванням авторитетної думки К. Лінча стосовно того, що "до теперішнього часу немає теорії походження і розвитку міста" [13,с.42].

Доцільно надати й одну з версій виокремлення стадій розвитку сумарного знання про місто [14]. Перша стадія ("наївних моделей") – шлях від нескладних образів до примітивних реалізацій; містобудівні ідеї мали переважно функціоналістський характер. Другу стадію відрізняє зростаюче розуміння необхідності дослідження справжньої природи міста замість побудови його уможливлених, художніх чи раціональних моделей, і на перших порах вивчення природи міста обмежується виявленням, описуванням і типологізацією ознак. Новий підхід до уявлень про місто (третья стадія) формувався з позицій поведінки його мешканців і споживання його орієнтаційних смислових якостей; місто трактувалось як об'єкт, що не має однозначних меж і являє собою багатопланову побудову. Таке розуміння міста пізніше було названо "середовищним підходом". Й тут проглянувся розрив між теоретичними уявленнями про місто і реальними задачами будувати..., коли стала очевидною неможливість ігнорувати "значення архітектурної форми на рівні міського ландшафту..., що можна назвати одухотвореністю, яка досягається засобами архітектури" [14,с.44]. В унісон з вище сказаним звучать слова із виступу Ж. Канділіса на проектному семінарі проведеному в Єревані (1989) МАА стосовно нового уявлення генерального плану м. Спітак, зруйнованого землетрусом: усе потрібно будувати часовими періодами [темпорально], поступово; місто це не скупчення будинків, це дух, ідея, які там існують; центр – це розміщення необхідних будівель, це дух, серце міста; потрібно місто, де була би можливість вибору умов життя людей; відновлювати постраждалі частини міста й будувати нове місто – різні речі, різні дії та моделі; потрібен час, добре осмислення, відчування речей, що вимагає дуже ясного архітектурного мислення [15,с.21,22,24].

Звернення до питань духовності не є випадковим в умовах цивілізаційної кризи, що набуває глобальний характер особливо на мезорівні урбаністичної дійсності (феномену розселення, зокрема у вимірах концепції К. Доксіадіса). Але розроблення цієї теми потребує залучення ідей і уявлень фундаментальних

світових філософських теорій, що обумовлює й вимоги до онтологічних засад стосовно обґрунтування адекватної "картини світу дійсності" і формулювання змісту предмету та об'єкту містобудування. Тому можна вітати появлення статей на дану тему і наприклад розглянемо публікацію М.М. Габреля та його "команди" [16] (про вкрай невдалу назву збірника, де подана дана публікація, вже говорилося вище). В даній публікації необхідно звернути увагу на вагомість (радіше відсутність) вихідних філософських обґрунтувань наведених міркувань стосовно "духовності міста" і "духовного комфорту" (тут посилання на думки закордонних авторів-інтерпретаторів явно недостатньо). Особливо сумнівні викликає термін "духовний комфорт". У логіко-семантичному відношенні можна говорити про фізичний і психічний (як реплікація – душевного) комфорт. Англо-український словник, том I (склав М.І. Балла, 1996) подає такі значення слова "comfort": заспокоєння, спокій, відпочинок, затишок, підтримка, утіха, вигода. Але Дух – це креативно-енергійне, сповнює джерело формотворення (що калібрується та персоніфікується дією принципу достатнього цілого), а також як "дух" топоформних "парцеляцій" – рекурсивна енерго-інформаційно активована цілеорієнтація формотвілення і здійснення речей-феноменів у циклах (ре)еволюції та інволюції цілого. Тут "дух міста" – неспокійний, "акомфортний", цілеуказуючий (щодо здійснення місії міст й регіонів) "маяк", творчий дороговказ. За вказаним словником (том II): "spirit" – це дух (Дух Святий), натура, індивідуальність, розум, моральна сила, енергія, рішучість, натхнення, справжній смисл, тенденція. Дух – енергія ідей руху вічності, носій смислосначень Мислення та буття дійсності, що виявляється (оприявлюється) у мові-артикуляторі та її складових: духовне середовище створення, мовний ресурс ідеальних культурних форм, зміст трансцендентних планувальних технологій. Дух (за М. Шелером) – носій глибинного метафізичного смислу суцього (тобто форм-логосів!), відзначає найвищі, ідеальні, емоційно-ціннісні виміри буття. Можна сказати по-іншому: коли Душа (в реплікації формотвілення – психіка кінцевих феноменів дійсності розселення) – "мотор" експлікації нескінченних ідеальних культурних форм, то Дух (в парцеляціях речей дійсності розселення – "дух міста") – це довічне "паливо" цього механізму. Наш скромний внесок у розвиток даної теми [17] також є ще недостатньо повноцінним й тому необхідно подальше залучення нових ідей та уявлень стосовно даної проблематики.

Про дефіцитність глибоко ешелонованих теоретичних конструктивних уявлень свідчать і спроби пошуку ідей емпіричного поєднання соціальних і природних феноменів у щось цілісне, що були фактично у своїй більшості маловдалими чи непослідовними. Це демонструє й розгляд таких пошуків, що наданий у текстах групи авторів [18] стосовно аналізу численних наукових

досліджень цього "соціоприродного" феномену у різних трактуваннях (наприклад: світ людей, жива планета Гея, штучне середовище). У той же час робиться й ряд повчальних висновків та зауважень аж до визначення необхідності пошуку адекватних теоретичних уявлень та моделей природно-техно-соціумального цілого. Розглядається відома концепція Дж.Е. Лавлока стосовно Землі як єдиного живого організму (Гея) без поділу на органічну та неорганічну матерії, що орієнтований на підтримку оптимального стану (гомеостазу) фізичного та хімічного середовища. Це нагадує концепцію біосфери В.І. Вернадського, але має й принципові розходження: якщо біосфера являє собою сферу живого на планеті, то проєкт Геї має на увазі планету Земля в цілому. Якщо розвиток біосфери (за В.І. Вернадським) закінчується виникненням ноосфери (сфери розуму) – вищої стадії управління людиною усім подальшим розвитком життя, то Дж.Е. Лавлок категорично заперечує антропо- та соціоцентризм і стоїть на позиціях екоцентризму [18,с.24]. Й з цим можна принципово погодитися крім одного – "стояти" треба на позиціях логосоцентризму, про що свідчать наші попередні публікації. Стосовно феномену техніки в контексті соціоприродних уявлень справедливою є теза А.Б. Глозмана, що техніка є можливою як реалізація законів природи, але розглядати техніку як логічне продовження природи, як пряму реалізацію її законів буде некоректним [18,с.25]. Тут ми знову бачимо показання на "піраміду" ярусів активності культурних форм дійсності розселення, що мають симбіотичний характер експлікації та втілення.

Вибудовувати опозиції "людина – природа" і "природне – штучне", тезу про те, що "людина живе в культурі, але живе природою", уявлення про "соціоприродні системи" [18,с.54] на наш погляд є принципово помилковими напрямками міркування, що утворюють заворожене коло емпіричного "самообґрунтування" і "самоорганізації" феноменів дійсності. Про недостатність і неадекватність традиційного дихотомічного розподілу категорій науки й о необхідності проміжних (переходних) загальнонаучних категорій говорилося іще майже сорок років тому [19,с.102-105]. Згадані явлення та дихотомії тим більш меншовагтісні при розгляді змісту урбаністичних феноменів, коли явно недостатньо лише описово-оглядових "студій" як у випадку із залученням поняття "біореґіон" (сформульованого Л. Бергом і Р. Десманом [18, с.138, 139], що є фактично одним із важливих кроків (але без утопічних "прожектів") до розуміння цілісних процесо-середовищних (ландшафтних) ареалів розселення – феноменів дійсності. Й пошуки конструктивних рішень авторами монографії, що розглядається, "дали свої плоди" у ході аналізу масиву результатів світових наукових досліджень.

Так В.В. Горшков (із співавторами) дійшов висновку, що величина потоків інформації, оброблених природною біотою при здійсненні контролю за оточенням, на двадцять порядків перевищує величину потоків інформації, які можуть бути оброблені сучасною цивілізацією – тому технологічний аналог біотичної регуляції середовища неможливий (додамо: коли мова не йде про трансцендентні технології формовтілення!). Будь-яка дія людини (відповідно до даного висновку), спрямована супроти природи, набуває через зворотні зв'язки відповідну протидію. Й це є прояв цілісності: при досягненні певної межі впливу вона (природа) елімінує зі свого складу людськість, на основі інтегративної цільової функції збереження цілого [18, с.164,165]. Робиться висновок також про те, що в основі життя лежить своєрідний код, здатність (але за В.О. Кордюмом – механізм підтримки життя) реагувати на зміни умов довкілля й утворювати з ним певну єдність, Ціле. Як стверджує С.М. Вовк, якщо люди обирають життя, то вони не повинні протидіяти природному перебігу життєвого процесу, а рухатися разом з ним, і таким чином здійснювати трансформацію цілого в ціле в єдиному природному потоці [18, с.164,165,184]. Остання теза, про що говорить С.М. Вовк, демонструє ключову важливість саме процесів відтворення (ціледосягнення), що патронують інші базові процеси існування феноменів дійсності розселення (розвитку, формування, функціонування), а також наявність універсального механізму (транс)формації природно-техно-соціумального цілого як технологічну основу планувального управління. Як тут не згадати думку В.І. Вернадського: міське цивілізаційне життя, звичайні для нашого побуту умови культурного міського життя, досягнення, що раніше не допускалися і пізніше були забуті – через тисячоріччя інколи знову знаходяться, – складний міський цивілізаційний побут існував від довшого часу, напевно ще шість тисяч років від сьогодення [20, с.30].

У дослідженнях І.В. Лазаревої виявлено специфічний "геном" територій (унікальний набір якісних [смыслозначенневих] характеристик територій, властивих конкретному місцю планети), що визначає доцільність їх використання для певних функцій, а також, небезпечні понадпорогові зміни якісних характеристик як основи містобудування, що забезпечує життя та встановлення територіальної типології [21, с.47,49]. Необхідно враховувати й таку думку, що відповідно до книг релігійних віроучень, в них о проєктах світу безпосередньо не говориться, а створений Всесвіт – це беззаперечна даність. Тому будь-які, у т.ч. проєктні, досягнення належить сприймати як послану згори частку величезного, незбагненого для нас повністю, проєкту Всесвіту [22, с.31]. До цього можна додати – таку "частку", що модулюється у ході формостворення ейдос-креативним принципом достатнього цілого Логосософії.

Є рація ще раз звернутися до концепції (гіпотези Геї) Дж.Е. Лавлока стосовно Землі як суперорганізму (термін, введений Лином Маргулісом) у викладі одного з авторів монографії, що розглядається – С.І. Грабовського. Сутність концепції добачається у тому, що планета як цілісність має не лише механізм самоорганізації, а і "контрольний механізм", який підтримує довкілля у придатному для життя стані. "Геофізіологія", як синтетична наука про Землю, орієнтується на пошук і вивчення механізмів саморегуляції планетарного рівня шляхом установлення зв'язків циклічних самопродуктувальних (додамо – рекурсивних!) процесів на зв'язаних рівнях від організму до планети в цілому. Людство також є членом цього єдиного багаторівневого "когерентного" цілого й тому Гея є самоцінністю і не може бути підпорядкована людині [18, с.230 – 232]. Тобто мова тут про життя без суперечності з "тенденцією буття" (за Й.Г. Фіхте). Як важливе резюме до вище сказаного лунає вислів М. Шелера: наука спрощує феномен людини й лишає її метафізичних глибин [18, с.20]. Й це стосується також феноменів природи, техніки і соціума – цілісності феноменів розселення та дії трансцендентних планувальних технологій логос-системного механізму дійсності. У даному контексті В.О. Тімохін цілком переконливо стверджує, що філософська основа будь-яких містобудівних обґрунтувань практично не існувала ані в свідомості містобудівників, ані в жодних містобудівних методиках і документах й тому потрібен прискипливий перегляд всіх існуючих основ і засад проектування, у тому числі метафізичних. А тимчасова відмова деяких філософських течій від метафізики і використання її сурогатних замінників у межах постмодерністського "радикального еклетизму" порушила, зневілювала, а в кінцевому рахунку зруйнувала пізнавальні функції метафізики, її традиційні й вічні прагнення для пошуку нових світоглядних і космологічних гіпотез і доктрин [23, с.79,80,83].

Сказане вище вказує на фактичну відсутність у сфері містобудівних досліджень застосування ментальних актів (інтелектуальних процедур) конструювання онтичних уявлень ("картини світу" та її "понятійного ландшафту") завдяки рефлексивного виходу (анабазису) до креативних процесів формостворення ("чистого мислення") як базисної ланки Мислення Задуму буття. Очевидним є необхідність метафізичного підходу до встановлення (розкриття) трансцендентно-іманентного семантичного змісту речей (феноменів) дійсності, що зникає (не "схоплюється") в описово-цінвальних характеристиках емпіричних наукових теорій, й у рамках якого потрібна смислозначеннева артикуляція стійких динамічних факторів і складових механізмів експлікації форм дійсності для розробки концептів, фундууючих теоретико-методологічні основи містобудування. Без таких інваріантно-варіаційних (алеаторичних) основ конструктивного теоретичного синтезу неможлива навіть повноцінна об'єктна чи

типологічна класифікації, а також аналіз зв'язувального логос-системного континуума здійснення речей. Було вже зазначено, що багатство зв'язків з певним наближенням можна виразити не через образ "ланцюга", а в об'ємної "мережі", у якій кожна річ виступає "вузлом" численних зв'язків (за Н. Михової). Тому різні тлумачення категорії "зв'язок" приводять до висновку, що вона припускає смислове розмежування речей [24, с.30,53]. С.С. Розова показала, що за класифікаційною проблемою ховається необхідність переводу науки з емпіричної стадії розвитку на теоретичну, що потребує розробки відповідних філософських проблем. В сутнісних класифікаціях (на відміну від попередніх описових) поряд з безпосередньою основою (що не виділяється з переліку класів) з'являється виділена посередня основа – фактори, що закономірно (додамо – як дія законів, формостворення та формовтілення!) визначають дане різноманіття видів об'єктів, що досліджуються. Певні значення їх виступають як специфічні ознаки кожного класу у відокремленості, а в їхній сукупності – як специфічна ознака усєї цілості класів [25, с.4,52,56].

Ми далі будемо розглядати смисли і значення саме реальних речей дійсності та їхніх "матричних" ідеальних форм (суцього) дійсності розселення, а не "сенси" і "значення", які традиційно у фокусі уваги лінгвістичних і феноменологічних досліджень у мовній сфері (не сенси висловів та суджень про речі, а смисли самих речей). Тобто не можна обмежуватися можливостями "природної" конвенційної мови повсякденного спілкування (що може трактуватися як великий чи малий "жаргон", діалект й т.п.) – це глухий кут усе ще модних постмодерністських досліджень.

У рамках креативно-рекурсивної концепції розселення можна говорити про мовлення речей-суб'єктів (на мові речей – складової трансцендентної мови-артикулятора, про що йшлося раніше) дійсності розселення як екзистенційних інтерпретацій автопоезису (іманентних "речень" втілення дискурсу універсуума) у ході експлікації іменованих культурних форм та здійснення речей-феноменів. Тому тут може бути доречною теза, що семантичне значення певного вислову (за аналогією – прояву активності речей!) – це та його ознака, яка детермінує істину будь-якого речення, де він зустрічається відповідно до його внутрішньої структури [26, с.24]. Але смисл вислову [об'єкта] не може бути єдиним інгредієнтом його значення, тобто смисл вислову не можна ототожнювати з його семантичним значенням. Смисл детермінує семантичне значення [референцію за Г. Фреге] (смисл імені детермінує деякий об'єкт як його референт) – семантичне значення впливає з його смислу разом із релевантними ознаками зовнішньої реальності [26, с.122,123,143].

Хоча при розгляді мови речей та мови форм (складових мови-артикулятора, що є "грунтом" на якому "виростають" мови-"жаргони" народів світу) з'являється

можливість паралелізму у використанні лінгвістичних понять (коли речі здійснюються і "виражають себе", "говорять про себе") стосовно світу речей та їх взаємодій як реальної дійсності, питання розуміння феноменів буття залишаються відкритими й тому необхідним тут є стислий аналіз важливих для нашої теми тез авторитетних дослідників. Показовим є дискусійний розгляд варіантів перекладу положення (запитання) М. Гайдеггера стосовно розуміння способу буття: "...Буття полягає в що - і так бутті, в реальності, [наявності/доступності], встановленому, чинності, бутті-тут, в "даності". З якого суцього треба зчитувати сенс буття, від якого суцього мусить брати свій початок розкривання буття?" (цит. по [27, с.31]). При цьому, у даному "лексико-доктринальному" контексті безуспішним було серед визначень суцього виокремити саме "початок розкривання буття".

Разом з тим, Р.Г. Лоце наголошує (стосовно способу буття істинного) на розрізненні двох типів дійсності: "чинності" і "буття" – "дійсність як чинність", властиву ідеям та законам, і "дійсність речей як буття". Й таким чином, він доходить до розрізнення сенсів дійсності – речей, подій, стосунків, тверджень, які є, трапляються, мають місце на противагу іншим, яких немає, не трапляються, не мають місце (цит. по [27, с.30,35]). Отже мова йде про "сенси" (онтичні смисли) світу речей і світу форм, розрізнення реального та ідеального, екзистенційного і метафізичного вимірів дійсності, що й стає предметом нашої уваги. Ю.І. Розенвальд наводить такі результати своєї цікавої розвідки: прародич "реально-онтологічних" розробок феноменологічного підходу А. Райнах трактував лозунг "До самих речей!" (слідом за Е. Гуссерлем) не як ставлення до реальних предметів зовнішнього світу, а як ставлення до їхніх ідеальних сутностей, що визначають "значення", "смысл", "обставини діла", "стан речей". Такі закономірності А. Райнах називає апіорними, а світ "самих речей" (додамо: за суттю – форм-логосів) – у протилежність до світу "фактів", – "світом апіорі" (додамо також – апіорні смисли атрибутів ідеальних форм!), коли усі об'єкти (у себе і для себе) володіють своїм "що", своєю "сутністю" й усе підпорядковується сутнісним закономірностям (див. [28, с.127,128]).

Суголосними є й думки знаних представників гуманітарних і природознавчих наук. Е. Трельч пов'язував, слідом за В. Дильтеєм, завдання "апіорі" виразу необхідного в історичному потоці на основі трактування розвитку як континуума смислу [духовно-онтологічного поля], а історії – як "смысловій єдності" [29, с.36,38]. Л.С. Берг сформулював як необхідний постулат: у природі взагалі є смисл й тому її можна осмислити та зрозуміти; між законами природи і законами пізнання з одної сторони, й ладом мислення з іншої, є певна передвстановлена гармонія [30, с.54].

Г.З. Каганов у рамках аналізу проблематики середовищних досліджень звертає увагу на те, що інтерпретація смислів речей (за С.С. Аверинцевим) є "інонауковою формою знання, що має свої внутрішні закони і критерії точності". Тому орієнтація на власні смисли речей й дозволяє говорити про науковість цих знань. За Л.С. Виготським, "смилові" поняття мають відношення не до одиничних речей чи явищ, а до цілих класів, тоді як одиниці конкретного мислення (Л.С. Виготський назвав їх значеннями-комплексами) завжди мають відношення лише до даної індивідуальної речі [31, с.15,20]. Л. Ледру установив зв'язок між "смиловими опорами" поведінки та орієнтації у місті – розрізнення міських просторів – цінністних переваг фрагментів (середовища), та їхніх символічних інтерпретацій, який визначається на рівні значень міста (функціональному, геометричному, соціальному, історичному) [32, с.41].

Автор концепції хвильового геному (хвильових матриць) П.П. Гаряєв стверджує, що дух визначає смисл життя, проходить через безліч [речей], з'єднуючи їх у невидиме братство завдяки мовам генома, що мають загальні коріння і універсальну граматику з мовленням людей. Геном має голографічну пам'ять і відповідну здатність генерувати і розпізнавати образи, окремим випадком яких є слово. Свідомість (тут уточнимо – психіка речей-феноменів дійсності!) за суттю справи – матриця слів (алфавіт як сукупність "мислєбукв" за Г.Г. Дясиним), а геном має хвильовий (інформаційний) канал зв'язку між словом і [механізмом] мовлення, що "прошиває" шари ієрархічності багатопланового світу та проявляється як на молекулярному рівні, так й на рівні психіки (див. [33, с.28,64,65]). Між тим потрібно говорити не тільки про інформаційний канал зв'язку механізму мовлення (здійснення речей), а й про інтроформаційний канал зв'язку, коли розглядати "побудову" генома трансцендентних планувальних технологій роботи такого механізму (див. [1]). Ю. Тесля дає таке визначення поняття "інтроформація" – це внутрішня причина проявлення, стану [втілення] матеріальних утворень буття, що знаходиться за межами (чи усередині) матеріального світу; це те, що ідентифікує утворення, задає відношення до дійсності – категорія відмінності, сутність відносності, неоднорідності у природі [34, с.53,54]. Подолання уявної межі між видимим і невидимим світами реальності відкриває, як пише І.В. Кузін (вслід за Ж. Дельозом і М. Фуко), єдиний світ відчуваного і досягаемого розумом смислу різноманіття порядків (ейдос-проектів), співіснуючих і контактуючих між собою, здійснюючих рух своїх речей (додамо – як рекурсивне втілення форм-логосів!) [35, с.29]. У творчих пошуках Бруно Шульца є схожа думка про "трансцендентність дійсності", коли втрата хоча б ілюзії [тої] дійсності мала б "відшкодування" в якомусь іншому вимірі. Тобто, коментує С. Тарадайко, з одного боку, реальність, але, дуже сумнівна, з іншого – потойбіччя що давало змогу досліджувати ту реальність інакше, "не в категоріях



фактів, а в їхньому духовному сенсі". Тому Б. Шульц зазначає упевнено: "Суттю дійсності є сенс, що не має сенсу (смислу!), не є для нас дійсним" [36, с.340, 343].

Проведений вище аналіз демонструє, що двома "опорними" поняттями, навколо яких групується понятійно-категоріальний зміст досліджень, причетних до заголовної теми, є "сутність" і "смысл", у контексті чого доцільно ще раз звернутися до філософських визначень, що не втрачають свою актуальність і конструктивність. Важливою є думка Сципіона Дюплея (1609) стосовно "суто суцього": очевидно існує суттєва різниця між існуванням [екзистенція] і сутністю [есенція] речей, як первинна основа, що передіснує самій речі (за П. Адо). Апулей (друга половина II століття) явно ототожнює усію та [есенцію] з "субстанцією" як інтелігібельною сутністю, "яка є насправді" – "перший бог і розум форм, речей і душ" (цит. по [37, с.114,116]). Можна додати – тут мова про увесь корпус, континуум, трансцендентний "кругообіг" смислосзначень дійсності та буття. Ж.Ф. Куртин наводить центральну тезу св. Августина (як перетлумачення Арістотеля): "Все те, що у будь-який спосіб є, є від Його Сутності, яка є найвищою і все переважає", і закінчує – Сутність як така чиста й проста, котру треба розуміти як Ім'я Боже, як істинну Сутність, себто як причину існування буття, всьому суцьому; сутність можна навіть розглядати як предикат Бога (цит. по [37, с.123,125]). Для нас є очевидним – сутність пов'язана як раз з Логосом (ідеальними культурними формами дійсності), Софією-Мудростю [38]. Г.-Г. Гадамер знаходить вдалу тезу Платонова "Парменіда" до даного пункту роздумів: істинне пізнання сутності може бути досягнуто лише у рамках цілісного порядку ідей, який улаштовує їхні відношення, й тому (за Платоном) – чи не слід знати ціле, щоб визначити хоча б одну єдину ідею, тобто бути спроможними відокремити її у том, що вона є, від усього іншого, що також є? Такий висновок Платона, коли мислити космос ідей як істинний порядок буття [39, с.499].

Необхідно звернути увагу на таке важливе поняття як "усія", що пов'язує логіко-семантично поняття "сутність" і "смысл", що вже було розглянуто в [17] як онтологічна основа всякого суцього (за Арістотелем). Виділимо тут такий аспект: креативна дія Духу (Руху вічності) щодо формостворення є перманентним потоком ідей (ансамблей смислосзначень), що калібрується "ортогональною" активністю аподиктичного принципу достатнього цілого (модулятор і рефлексійний модератор-"рефері"), котрий разом з трансцендентним принципом синтектики (ейдос-проектами) здійснює імплікацію смислосзначень з сутністю ідеальних культурних форм-логосів та їхніх атрибутів. Це й визначає зміст форм-логосів – усію, яка центрується у "лоні" складових Душі (конфігуратора) цих форм для того, щоб з початком експлікації вибіркового ансамблю форм-логосів (на основі дії принципу алеаторики), що передбачає реплікацію атрибутів та ресурсів форм та їхніх змістовних усій (у т.ч. психіки речей-феноменів як

реплікації складових душі) завдяки рекурсивної дії Духа (парцеляційного активатора-"ума" цілеспрямованого втілення та виконання передвстановленої місії). Смысловий ресурс-спектр як ціле (та мережа його значень), як екзистенціал автопоезису речей-феноменів й є усія (зміст) сутності їхнього буття у світі дійсності розселення ("чимбутність" всякої речі за Арістотелем).

Що іще треба знати про смисл? А. Кувільєр наводить фразу Клоделя: час є сенсом життя – так само як кажуть про спрямування потоку води, смисл фрази, відчуття тканини...(цит. по[40, с.205]). Тут важливим є рідкий випадок онтичного розуміння смислу речей (дійсності) на тлі традиційних лінгвістичних і філософських уявлень щодо "сенсу". Онтологізувати смисл, перебороти домінування поняття "сенс" як чуттєвого сприйняття спромігся Г. Фреге, який каже: ані денотація чи референція, позначений об'єкт ані навіть сенс висловлювання, думка, яку воно виражає не визначаються в термінах ідеї чи ментального змісту. Він об'єктивує [ідеальний] "сенс" (так само і думку, з визначенням якої "сенс" пов'язаний) як абсолютно незалежний від суб'єкта мислення чи мови (депсихологізація питань мови) [40, с.219]. Очевидно тут йдеться не про "природну" повсякденну мову спілкування, а про мову форм та мову речей, що тоді ще не було до кінця осмислено (розмова про принцип Г. Фреге щодо дуальності значення і референції). Л. Вітгенштайн, наприклад, модифікує розрізнення "сенс"/"денотація": тільки висловлювання має сенс, а ім'я чи примітивний знак має денотацію (цит. по[40, с.219,221]), при цьому "гублячи з виду" й світ культурних форм-логосів і містобудівну мову речей, щодо "висловлювання та виразу" трансцендентного та іманентного (у "мовленні" феноменів дійсності) смислосначенневого змісту [41], – тобто "гублячи" те, що спричинило втрату розуміння метафізичної глибини дійсності й що (іще) характерно для низки модерних і постмодерних філософських теорій.

Робилися спроби розгляду проблем значення взагалі та мовного значення зокрема, що дозволяє приблизитися до розуміння смислосначенневого "спорядження" ("кодів") мови речей, яка (ре)транслює зміст мови форм. Як переконливо показав Р. Гаррис, віра у те, що природна мова (як "великий жаргон") являє собою якийсь код, за допомогою якого здійснюється комунікація подібно до "обміну інформацією" між "відправником" і "одержувачем" є ні що інше як мовний міф (цит. по[42, с.58]). Відмічається, що онтологічна сутність спілкування не зводима до мовної діяльності – латинське слово *communicare* виражає смисл "діяти спільно". А спільна діяльність зовсім не припускає використання мови ("спілкування") як обов'язкової та неодмінної умови (хоча мовна діяльність є найбільш типовим видом) у загальному контексті численних способів встановлення зв'язків між людьми (за Р. Фіннеганом) [42, с.86]. Однак не вдалими є спроби А.В. Кравченка знайти екзистенційні, емпіричні (навіть –

біологічні) основи мови природного спілкування (не розглядаючи усієї повноти мови-артикулятора), з опертям на критику апріорних теоретизованих уявлень зарубіжних авторів, які своєю чергою не до кінця розуміють, що їхні "зусилля" мають бути спрямовані не виключно на "мову спілкування", а на мову речей та мову форм, чого вони і А.В. Кравченко (як й У. Матурана і Ф. Варела) ще не "готові" теоретично (і онтологічно) прийняти та осмислити. Хоча концепція "автопоезису" У. Матурани і Ф. Варела вельми перспективна, а уявлення про автономність мовного значення (що притаманне саме усій як значимість) і про композиційність мовного значення (що притаманне мові форм та мові речей стосовно логос-системного механізму) не можна вважати "догмами" (у трактуванні А.В. Кравченка) [42, с.129]. До речі пригодиться тут думка М.Н. Епштейна, який стверджує: не слід плутати значимість із значенням – значення є відношення того, що означає до означуваного, тоді як значимість є тільки можливість значення, а точніше, можливість різних значень. У [Г.В.Ф. Гегеля і Ф. Ніцше] вживання слів "дух" і "жити" не зводиться ні до якого певного значення, ні до якого оповідного контексту – вони просто значимі, безмежно значимі, як чиста потенційність усіх смислів (додамо – саме форм-логосів!), які можуть бути в них уписувані [43, с.116].

О.М. Гурко у ґрунтовному ретроспективному аналізі теорій й сучасних концепцій ономанології (як частини лінгвістики, що вивчає ім'я через призму їхнього походження і розвитку відношення між іменами і значенням) відзначає: божественна ономанологія прагне укоренити в імені фундаментальні риси образу життя людини [44, с.11,12]. Це дозволило О.М. Гурко розглянути уявлення видатних мислителів щодо змісту даної проблематики, де постають смислослаблені аспекти здійснення дійсності розселення. О.М. Гурко відмічає, що Платон був першим, хто чітко уловив проміжну, посередницьку природу імені, що розміщується між іменуємою річчю і знанням про цю річ, феноменом і ноуменом, іманентним і трансцендентним. Ім'я, згідно з Платоном, нерозривно зв'язане з обоїми сторонами, що з'єднуються ним та віддзеркалюються за допомогою його [44, с.46]. Досить характерним є висновок Платона щодо мови, якою "користуються люди" – практично усе в цій мові, за рідким виключенням має бути докорінним образом переглянуто та змінено, особливо ім'я, тобто у мові мало імен які відносяться до Ідей чи речей, що знаходяться у спокої ["речі у собі"] (додамо "спокій" – це стазис ідеальних форм-логосів речей-феноменів як сущих!) [44, с.32]. Зрима вказівка Платона має бути реалізована у подальшій розробці концепції мови-артикулятора (про яку ми вже говорили), що забезпечує та супроводжує динамічне взаємоз'єднання трансцендентно-іманентного зустрічного перманентного потягу-тяжіння Абсолютних Начал буття, має тричастну будову (мови ідей, форм, речей) й на фундаменті якої (та її

сміслозначенневої бази) бурхливо "розквітають" природні мови спілкування народів. О.М. Гурко виводить важливу тезу: істинне ім'я здатне наблизити до Ідеї і навіть виразити її, заглянувши тим самим в абсолютне знання. Ім'я має володіти достатньою семантичною згідністю з Ідеєю, а у випадку істинного ім'я – виражати її: так як у парадигмі Діонісія Ареопагіта, де імена ідей як еманация божественних енергій творіння є механізмом зустрічі божественного (додамо – логосософійного!) і мирського у єдиної картині подібно до двох паралельних прямих (низхідна і висхідна), що рухаються до того ж у протилежних напрямках [44, с.38,81].

У даному науковому положенні прямо говориться про креативне та рекурсивне ейдос-плечі формостворення (імплікації) і формовтілення (експлікації) основ динамічної картини буття "Вселення – Розселення" (див.[17]) з фіксацією "місцезнаходження" механізму "світової динаміки" саме у матричному лоні Протоформи-Софії, мультиплікативно розподіленого на усіх ярусах активності культурних форм-логосів дійсності розселення. Г. Палама розшифровував Діонісієву передумову розуміння природи імені, що вимагала більш складного [не однокоординатного, одновісьового] механізму імені, як визнання того, що усі енергії вічні у той же мірі, у якій вічна сутність [44, с.103,114].

За П.А. Флоренським, існує здатність слова/імені з'єднувати усе з усім без яких-небудь контактів із чимось би то ні було. Зводжуючи розділене, ім'я є то, що з'єднує – але не зв'язує, розділяє – але не розводить (додамо – як цезура!). Таким чином, у височенному ступені ім'я/слово підлягає основній формулі смисла: воно більше самого себе (будучи, виявляючись самим собою воно разом з тим й суб'єкт пізнання і об'єкт пізнання). Не випадково П.А. Флоренський підкреслював: основна функція імені/слова – бути носієм і провідником значення [44, с.131,152]. Видатний внесок у розвиток софієлогічного вчення, коріння якого простежуються до самого античного гностицизму, належить С.М. Булгакову, який обґрунтував наявність двох Софій – божественної і тварної/людської, тісно пов'язаних між собою і за суттю неможливих одна без одної, але проте – розділимих. За С.М. Булгаковим, Софія є божественний світ, суціль в Бозі "раніше творіння" [44, с.161]. О.М. Гурко справедливо зауважує, що в обох своїх проявах Софія (за С.М. Булгаковим) слугує у якості смислового зв'язку (посередника обміну ідеями-смислами) між божественним (тобто ідеальних культурних форм-логосів!) і тварним (тобто – речей-феноменів!) світом, будучи невіддільною частиною їх обох й присутнього у будь-якому акті творіння, але роль Софії (Душі і Мудрості світу) щодо заміщення "імені" губиться на фоні глобального завдання стосовно формування і підтримання всього існуючого (додамо – завдання встановлення смислозначенневого змісту роботи логос-системного механізму!),

коли С.М. Булгаков протиставляв "дії людської свободи", для володіння власною реальністю, "певному божественному механізму речей" (цит. по [44, с.180,189]).

Слідом за О.М. Гурко слід звернути увагу на інтерпретацію ідей проблематики "Філософії імені" в роботах О.Ф. Лосєва й зокрема у "Діалектиці художньої форми": в імені саме важливе то, що воно є енергією сутності речі (додамо – сутності як топоформи-логосу речі!); коли ім'я істинно означає "щось", то по імені можна дізнатися про самі речі; [ім'я як смисл речі], в умном смислі є сама річ. О.Ф. Лосєв постулює єдність світу на основі його самототожного смислу, що конструює одиничність його факту і цільність його побудови; світовий смисл є той же самий смисл що й смисл (ім'я) сутності (цит. по [44, с.194,200]). М.Н. Епштейн у свою чергу так акцентує дане положення О.Ф. Лосєва: він розуміє ім'я як "сміслову сім'ю" речі, як "розумну енергію" речі в її потенційному стані ["смісловий зародок"]. Й коли імена актуалізуються вони стають речами-вістями, [речі спонукаються до появи і росту] у власному смислі (додамо – у ході експлікації та втіленні смислосзначень – усі іменованих форм-логосів!) (цит. по [43, с.111]). На завершення аналітичної частини теми, що розглядається, корисним буде привести судження Е. Гуссерля стосовно завдань досягнення в теорії пізнання ясності і виразності логічних ідей, понять і законів: у чистої логіки значень вища мета полягає в законах предметної значимості [сміслів] значень, у тому ступені, у якому така значимість обумовлена чистою формою значень. Сутнісна побудова значень і закони їх формостворення складають необхідний фундамент. Усі можливі значення взагалі підпорядковуються деякої стійкої типіки категоріальних структур аргіогі напереднакресленої в загальної ідеї значення; в області значень панує апіорна закономірність: усі можливі форми конкретних видів знаходяться у систематичній залежності від невеликої кількості первинних форм на основі чистого [теоретичного] конструювання [45, с.300,303].

Спершу ніж переходити до версії (що ґрунтується на результатах проведеного вище аналізу) конструктивного розкриття смислосзначенневого континуума та фокусування його елементів принципової побудови конфігуративних матриць генома трансцендентних планувальних технологій, ще раз звернемося до трактування понять "причина" та "начало", що всебічно розглядаються у визначальній праці Арістотеля "Метафізика" [46]. У коментарії до окремих позицій тезауруса перекладач О. Панич зазначає, що порівняння різних версій перекладів терміну "причина" демонструє й різні способи його розуміння. Він пише: причина не умова чи чинник, оскільки чинник [фактор, причина будь-якого процесу] – це насамперед "рушійна сила", яка спричиняє той чи інший процес. Навіть серед уславлених "чотирьох причин" речі чинником можна назвати хіба "те, звідки начало руху", але не речовину, не "чимбутність" і

не "те, заради чого" [46, с.94,147]. Додамо, Арістотель згадує також про дві причини (за Парменідом) – що зрушуватиме та з'єднуватиме речі; про Левкіппа і Демокріта, які говорять, що відмінності є причинами всіх інших речей й таких причин є три: схема, порядок і розташування; про десять начал піфагорійців [46, с.151, 152, 153, 156, 158]. О. Панич пояснює: йдеться про вже зазначене Арістотелем раніше протиставлення різних розумінь причини – з одного боку, причина – це "те від чого", а з іншого, "те заради чого"... Хід думки Арістотеля показовий – він говорить не про види (!) причин, а саме про відмінність між причинами за способом їхньої дії [які "дають речовину, форму, кінцеву мету"] (додамо – причини абсолютно різнорідні та не рівнозначні) [46, с.166,219]. До того ж, як відмічає О. Панич, у Арістотеля йдеться про ієрархію причин, де відносно первинними є загальніші причини, а вторинними – їхні конкретні прояви [для кожного способу дії] (додамо – загальні і "одиничні" причини не можуть бути рівноцінними та "поряд покладеними") [46, с.322]. Крім того (за Арістотелем) причинами називатимуть і переплетені ті з цим. Втім, за кількістю цих різновидів причин загалом всього шість, і про них говорять подвійно: всі вони або як дієві причини, або причини у можливості. Відрізняються ж вони тим, що дієві причини та причини одиночного існують або не існують одночасно з тим, чого вони причини, а з причинами у можливості це не завжди так [46, с.323]. І потужним заключним акордом у даному тематичному блоці "звучать" тези Арістотеля: поряд з цими причинами є ще те [що слід розуміти як раз не найближчу, а первісну причину руху – уточнює О. Панич] що є перший для всіх речей рушій всього. І у всього ті самі причини через те, що без усієї немає станів та рухів. Отже цими причинами, напевно, будуть Душа і тіло або Ум та прагнення і тіло. Крім того, в інший спосіб начала ті самі за відповідністю складників, як-от дійсність та спроможність; але і вони в різних речах різні та наявні по-різному [46, с.691, 692, 693].

Теза Арістотеля про значимість усієї [сміслозначенневого Ума] як первісної причини руху, "першого для всіх речей рушія всього", знаходила певне трактування у численних, більш пізніх досліджень. Для прикладу (у рамках нашого тематизму) надамо ще одне твердження Е. Гуссерля: основної закон духовного світу не каузальність, а мотивація, і світ для духовного суб'єкта вже не фізичний, а тематичний [життєвий] світ. Дух, як "передданість" соціальних практичних відношень є конститутивна й самоконститутивна субстація [начало], що перетворює предмети, відношення, чуже і своє власне душевне та духовне життя у смислові значення (див. [47, с.87]). В Дильтай виходить з того, що життя зорієнтовано на усвідомлення себе; у самому житті вже закладено знання, а іманентна рефлексивність життя визначає і той спосіб, яким у життєвому взаємозв'язку виникає значення: ще до усякої наукової об'єктивізації існує

природне вбачення (опінія) життя на себе самого – взаємозв'язок життя і свідомості є матірною даністю (див. [39, с.285,286,287]). Коли Ж. Дельоз говорить, що смисл [завжди подвійний] – це те, що виявлено "реченням" і є атрибутом "положення (стану) речей" – він є саме межею між реченнями і речами, "подією", що не зміщується зі своїм просторово-часовим здійсненням у положенні речей [48, с.37, 38, 50], тоді цю тезу можна обгрунтовано трактувати таким чином: смисл як чистий вираз "пропозицій" Промислення і Задуму є трансцендентний (наскрізний) носій і атрибут осмислення ходу втілення (здійснення) "положення речей" (феноменів дійсності) як уречевлення і означення, що супроводжується активними взаємодіями феноменів і логосемантичними ефектами – подіями імплікаційної консолідації речей дійсності завдяки рекурсивно-варіативної дії смислів як технологічних цезур логосистемного механізму.

Зауважимо, що у фізичної картини світу "смисл реальності" розглядається як відношення динаміки і термодинаміки й як впливає із теорії "ансамблів" Дж.В. Гіббса – А. Айнштейна, обидва процеса (прямий і зворотний) у точності компенсують один одного [49, с.299, 318]. Це у принципі відповідає уявленням нашої концепції розселення щодо розрізнення обернених креативних процесів (ре)формостворення і необернених рекурсивних процесів (ре)формовтілення, що кореляційно пов'язані ("скріплювані") смислозначеннєвим циклоконтуром буття (скріплення духовної і матеріальної проєкцій дійсності) й коли еволюційна стадія екзистенції окремих речей змінюється (невідвернено) інволюційною стадією у загальному перманентному циклостадійному потоці життя світу (ансамблів) речей-феноменів та їхніх взаємодій. Тому можна солідаризуватися з думкою Д.С. Котарі: проста істина полягає у тому, що ні вимірювання, ні експеримент, ні спостереження неможливі без відповідної теоретичної схеми (див.[49, с.364]).

Теоретичне "опанування" дійсністю, як відоме, має свою історію, "повороти" та "перевороти" (що не є зараз темою нашого дослідження), однак тут доцільно наголосити, що не можна погодитися (вслід за В.Л. Васюковим) з положенням логічної семантичної теорії А. Тарського, яке традиційно трактує семантику як область відношень наших тверджень до дійсності, а онтологію як теорію уявлень цієї дійсності, й тому в теорії А. Тарського не передбачаються в якості об'єктів предметної області обов'язково реально існуючі предмети. У той же час П. Вільгас-Фореро і Я. Мацяшек провели реконструкцію поглядів А. Тарського, коли якщо допускаються можливі зміни предметної області й навпаки, коли вона фіксована, тоді для кожного логічного поняття будуть існувати різні логічні сутності, приналежні до даного поняття – тобто змінюється об'єм поняття, що зводить до визначення певної онтологічної схеми і узагальнення формальної онтології, що ґрунтується на семантиці А. Тарського [50, с.16,17]. В

роботах Е. Гуссерля формальна онтологія розглядається як теорія частини і цілого та їхніх взаємовідношень, коли характеристика онтологічних понять передбачає не теоретико-множинні, але мереологічні терміни [50, с.18]. Про те, що феноменологія повинна іти за логікою та мати справу з тими ж предметами писав у своїй відомій праці "Явище і смисл" (1914) Г.Г. Шпет [50, с.64]. І тут доцільним буде навести лапідарний виклад концепції Г.Г. Шпета: його універсальне розуміння ("урозуміння") означає знаходження "перших начал" і "принципів буття", які він називав "смислами", "ейдосами", "ідеями". Дійсність не просто "дана" у досвіді, вона згідно із Г.Г. Шпетом "загадана" й розкриття її смислу досягається через виявлення інтуїтивних актів людського розуму, інтуїтивне "узріння сутності", повністю виразимо і сповіщимо засобами дискурсивних, логічних визначень. Хоча розум зроду-віку добачає сутність ("смысл") також безпосередньо, як безпосередньо сприймаються чуттєві дані речі [51]. І як додає у своїй передмові Е.В. Пастернак, у книзі "Явище і смисл" Г.Г. Шпет пише: буття розуму полягає у герменевтичних функціях, що розкривають смисл предмета. Виявлення цього смислу відкривається нам в "організуючій спрямованості різних форм духа в їхній соціальній суті: мова, культ, мистецтво, техніка, право" [52, с.5]. Г.Г. Шпет робить важливі висновки (майже вік назад) стосовно того, що усякий смисл приховує довгу "історію" змін значень, коли "історія значень" у значної частини є історія самих речей, перемін у способах застосування їх, але це не "історія" смислів як ідеальних констеляцій мислення. Однак ще немає принципів класифікації можливих змін значень, можливих еволюцій буття "сюжету" як смислу: ідея, смисл, сюжет – об'єктивне їх буття не залежить від нашого існування [52, с.418 – 420, 422]. Й з тим усім можна погодитися та твердити про семантичний зміст онтологічних уявлень, смислосназначеннєвий континуум онтики буття та його логосо-семантичну область значень здійснення феноменів дійсності розселення.

Подані вище положення (та коментарі) "Метафізики" Арістотеля і сумісні трактування надають підставу для зичливої оцінки важливого масштабного досвіду побудови матричного опису та пояснення причин взаємодій "процесів і границь їх розповсюдження" для обґрунтування "безперервних і прогресивних еволюційних перетворень" [12]. Можна кваліфікувати даний досвід, на наш погляд, як можливу версію побудови конфігуративних матриць генома трансцендентних планувальних технологій, але й одночасно "ризикованого" якраз через використання саме чотирьох "діючих причин" Арістотеля (матеріальних, рушійних-початкових, формальних і цільових-кінцевих), які не є семантично-сумісними й не утворюють "логічну цілісність" (див. трактування кількості та розуміння таких причин вище у Арістотеля). Тому співставлення групи "причин" з їх "дзеркальним" відображенням у групі "наслідків" не



отримало "операційного розширення" для теоретичної роботи. Очевидно необхідно подальше розгортання даного підходу з одночасним уточненням змісту вихідних засновників побудови матриць, у т.ч. смислозначеннєвого факторного поля експлікаційного становлення і (транс)формації речей дійсності розселення як глобального різнорівневого феномену у такому його трактуванні. Розселення – ціль і екзистенційний продукт трансцендентної експлікації ідеальних культурних форм-логосів, синтетична процесо-середовищна "триєдність" гетерогенних інгредієнтів (природа, техніка, соціум) містобудівного цілого як психофізичного і смислозначеннєвого динамічного ландшафтного феномену дійсності (реальності світу речей, подій та їхніх взаємодій), "спорядженого" трансцендентно-іманентним логос-системним механізмом перманентного здійснення, що забезпечується "Мисленням як трансцендентним оператором" (за Ю. Сафаровим).

Даний логос-системний механізм експлікації (реплікант конфігуратора) форм дійсності розселення реалізує іманентні стратегії трансцендентних планувальних технологій екзистенційних інтерпретацій континуума розселення, забезпечує мовний перехід "форма – річ" та трансляцію складових смислозначеннєвого поля (усій) актуального ансамблю (необхідно викликаного реальним "положенням-станом речей" буття) ідеальних культурних форм стосовно їх розгортання і втілення як одиниць (ареалів) психофізичного "поля" реальності дійсності, що підлягають оптимізуючому осмисленню та означенню. Такий смислозначеннєвий трансфер й здійснюють циклостадійною роботою (трансмисією) полярні конфігуративні матриці креативно-рекурсивного породження, артикулювання, калібрування і змістовного виповнювання факторів і режимів інструктивних та інструментальних складових генома планувальних технологій (див. [1]). Перша конфігуративна матриця технологічного генома (позначимо її як "А") – матриця шкал і мір (модусів), смислозначень експлікації атрибутів форм розселення (забезпечення фрактального плотингу) – може трактуватися як джерело (осередок) репрезентації і дивергенції/конвергенції логосо-імплікативних універсальних (креативного породження) атрибутивних смислозначень (предикати мови форм) можливості задіяння (створення сингулярних проєктів задуму цілого, здатних до цілеспрямованої реплікації) логос-системного механізму втілення іменованих форм дійсності (ціннісної навігації і цільового трекінгу) на основі реалізації принципів алеаторики і достатнього цілого. Друга конфігуративна матриця технологічного генома (позначимо її як "Б") – матриця градієнтів динаміки показників імплікації стану феноменів розселення (забезпечення рекурентного планування) – може трактуватися як джерело (осередок) апробації, апропріації і варіативного застосування (формулювання) експлікаційно-іманентних унікальних

(рекурсивного походження) атрибутивних смислосзначень (предикати мови речей) необхідності здійснення (оптимізаційної регуляції планувальних рішень та стану ціледосягнення) іменованих феноменів дійсності розселення (ціннісно-цільові діапазони шкал і мір планувальних стратегій екзистенційного поступу) на основі реалізації принципів алеаторики і суперпозиції. Необхідно зазначити, що до матриць типу "Б" можна певною мірою зарахувати результати досліджень Р.В. Заєцем [53;54] причинно-наслідкових відношень притаманних динаміці функціонування та розвитку містобудівних об'єктів з використанням принципів побудови "структурних матриць", викладених у праці Л.Г. Шатихіна [55]. Нажаль збіг обставин не дозволив продовжити ці розробки.

Результативну частину нашої роботи по темі, що розглядається, доцільно подати у табличному вигляді, що демонструє певні уявлення щодо змісту понятійно-категоріального апарату містобудівної теорії (таблиці 1 і 2). Можна говорити й про свого роду містобудівну "семасіологію" (за А. Марті) генома трансцендентних планувальних технологій логос-системного механізму розселення, що співзвучне аргументації а priori ("на підставі попереднього, головного"), яка була розглянута Г.Г. Шпетом [52, с.514,515].

Можна прослідкувати також як взаємокорелятивне іманентне креативно-рекурсивне задіяння полярно-здвоєваних матриць "А" і "Б" генома трансцендентних планувальних технологій визначають (у ході взаємообміну – в діалоговому режимі) циркуляційну смислосзначеннєву трансмісію топоформного здійснення феноменів розселення як процесинг інструктивних (монтажні схеми) та інструментальних (тригер-схеми) складових генома технологій. Скорочуваний варіант однієї із комбінацій внутрішньотехнологічного (задіяння зв'язків геному) смислосзначеннєвого взаємообміну ("діалогу" матриць), що забезпечує та супроводжує відповідні стратегічні режими роботи механізму наведено у таблиці 3. Прикладом планувальної реалізації технологічного процесинга (формулювання містобудівних стратегічних планувальних рішень) задля досягнення ефективного автопоезису феноменів розселення можуть бути наші пропозиції наведені в таблицях 1 і 2 іншої роботи, де було розглянуто питання семантики планувального управління [56]. В такому прочитанні "діалогу" матриць "А" і "Б" вони набувають додаткові характеристики, що потребують у подальшому спеціального розгляду у контексті операційного розгортання практично-методичного орієнтованого змісту планувальних технологій. Зараз же необхідно висловити такі додаткові тези стосовно особливостей роботи згаданих матриць.

Таблиця 1 (матриця "А")  
Трансцендентний смислосзначеневий метричний континуум експлікаційного виразу формовтілення та когерентного становлення речей дійсності розселення (процесо- середовищних референтів цілого)

Апріорні інваріантні сутнісні смисли диз'юнктивного континуума цілісних одиниць формостворення Абсолютного Софійного начала (усії Замислу)	Комплекси (сміність) варіаційних логосо-семантичних інтенційних значень, що розгортаються (принцип алеаторики) як екзистенціали та метрики гетерогенних феноменів дійсності				критеріїв оцінка	палітри мір (модусів)
вимірив ідентифікованого здійснення цілого – рефлексивно-конт-рольованого розгортання атрибутивних ресурсів	маркерів ходу реплікації цілого – варіативного циклостадійного одухотворення атрибутів топоформних речей дійсності	дівсих чинників становлення цілого – телеологічного розгортання фрагментно-сполученого ціледосягнення	Повноти	5	6	
1	2	3	4	5	6	
Іменовані форми-логоси та їхні значимі складові (атрибути) ентелехії (циклостадійної здійсненності)	Життєва циклічність та стадійна атрактивність (серія композиційних способів та прийомів надпоетики)	Активність (генетична значимість) загребуваної місії спадкоємної психофізичної екзистенції	Трансфери смислосзначень (усія -чимбутність) системного породження речей та їхньої узгодженої (ансамблевої консолідації)	Додержання змісту покликання втілення (організаційна ідентичність) – правила нормування	Довершеність та осмислена цілісність (симбіотична структурна ідентифікованість)	

продовження таблиці 1

1	2	3	4	5	6
Конфігуратор семіотичного (мовного) відтворення	Життєздатність (серія способів та прийомів поетики)	Цінності та відмінності спадкованого мовлення (ідентифікації змін)	Констеляція цикло-стадійних змін гетерогенних складових	Стійкого просування цілі замислу (цілісність) – пам'ять культурних цінностей	Стійкість та варіативність, завершеність і (а)симетричність
Програма субстанційного розвитку	Уміщаюча здатність (серія способів та прийомів архітектоніки)	Коди і переваги спадкованих якостей (відчуття властивостей)	Алгоритми набуття властивостей гетерогенних складових	Гарантованої безпекової відпо-відності (комфорт) – навик гігієни	Вибірковість та досяжність, кінцевість та етапність
Прообраз просторового формування	Несуча здатність (серія способів та прийомів фігуралістики)	Напрямки та моги-ви спадкованого позиціонування (відчуття будови)	Сценарії упорядкування будови фрагментів	Достатньої єдності ситуації (образ) – стиль естетики	Сумісність та розповсюдженість, протяжність та ритмічність
Потенціал темпорального функціонування	Дієздатність (серія способів та прийомів темпоралістики)	Імпульси та потреби спадкового гетерозису (відчуття функцій)	Кваліметрія замірів (прояву) функцій звершення фрагментів	Адекватного надійного існування (тонус) – статус етики	Вартість та тривалість, довгочасність та швидкість

*Примітки*

Матриця "А" може розглядатися як *плотинг-формат* змісту завдання на розробку технологічного забезпечення досліджень та моделювання містобудівних рішень генерального стратегічного планування феноменів дійсності розселення. Задача практичного застосування – активізація діяння ланок креативно-дослідницького підходу, складових планувального управління професійного семантико-змістовного контуру (ядра) сфери архітектурно-містобудівної діяльності.

Таблиця 2 (матриця "Б")  
 Іманентні градієнти та способи (ре)трансляції, розгортання та екзистенційного "розпакування" (факторно-режимного поля) ідентифікаційних смислів та комплексування значень здійснення форм-логосів дійсності розселення

Трансцендентні смислові управлінські засади (трансферу усії) кон'юнктивної оптимізації мереологічних параметрів "положення" атрибутів ландшафтних феноменів розселення	Систематика рекурсивно-імплікативних (релевантних груп) значень ейдос-феноменологічних характеристик містобудівних об'єктів (ландшафтного цілого) на основі маніфестації регулятивно-операційної роботи (принцип суперпозиції) складових логос-системного механізму	Структура (корелянт конфігуративної зв'язки "Грамадика – Слово")	Генезіс (корелянт конфігуративної зв'язки "Логіка – Знак")	Організація (корелянт конфігуративної зв'язки "Гармонія – Голос")	Композиція (корелянт-оператор, технологічний "акцептор" Конфігурагора)
1	2	3	4	5	
Породження та умов просування процесів функціонування: параметри збалансованості середовища – профілі, поведінка та напруженість функцій (темпоральні радикали економічного управління)	Бюджети розподілу часу (легкість перебування у часі дій): періоди та комбінаційна насиченість функціонального проявлення, спеціалізація потенційного призначення компонентів середовища та їхніх	Тривалість періодів напруженості, довершеності та інтенсифікації використання часу та проявлення функцій: об'єми і вибіркової якості потреб, що реалізуються, типологічні шкали взаємодоповнення,	Психофізичний тонус поточно-локусних функцій (економічно-часова інстанція – вид та збалансована послідовність освоєння і використання): інтенсивність, тривалість і швидкість здійснення функцій	Адаптування функцій (нормуючі співвідношення кластерів існування, часові інтервали синхронізації оцінок розгортання потенціалів функціонування – циклоперіодизація): спеціалізація або інтеграція функцій, тривалість,	

продовження таблиці 2

1	2	3	4	5
<p>Породження та умов просування процесів формування: параметри пропорційності середовища – склад, пластика та пружність будови (просторові радикали соціального управління)</p>	<p>локаційних мереж</p>	<p>видового різнопрофільного використання та комбінування патернів активності</p>	<p>(рівні реалізації потреб), шкали таксономічної диференціації та ємності ландшафтних одиниць</p>	<p>балансування та агрегування діяльних потоків ландшафтного ареалу певного профілю, ємнісного та вартісного потенціалу</p>
<p>Породження та умов просування процесів формування: параметри пропорційності середовища – склад, пластика та пружність будови (просторові радикали соціального управління)</p>	<p>Модулі розмірності простору (доступне різноманіття простору дій): геометрія та ритмика вичленування одиниць ландшафтного комплексу та каналів циркуляції речових і енергетичних потоків та утворення гетерогенних територіальних мереж</p>	<p>Активізація висоти узгодженості ритмів розташування, пульсації елементів простору та виявлення будови: зони зародження і поширення діяльності природних, техногенних і соціумальних сил, шкали вираженості історичного визначення фрагментів середовища</p>	<p>Психофізичний образ густотно-розподільної будови (соціально-просторова дистанція – орієнтаційні зразки та стандарти освоєння та використання): рівні і метрики районів агрегування та взаємодії компонентів ландшафтів різної інтенсивності, шкали таксономічної розмірності ландшафтного цілого</p>	<p>Співвимірювання будови (орієнтуючі фігури, стандарти, зразки ситуації – просторові межі-шлюзи сумісності сценаріїв розгортання прообразів формування – циклоритмізація): протяжність і сумісність простору цілісних ландшафтних фрагментів з визначеною модуляцією та домінуючим складом і мотиваційним впливом</p>

продовження таблиці 2

1	2	3	4	5
<p>Породження та умов просування процесів розвитку: параметри стабільності-зрілості середовища – ознаки, цільність та кондиції властивостей (субстанційні радикали екологічного управління)</p>	<p>Бонітети якості "матерії-речовини" (комфортність занурення у субстанцію дій): інтервали (фази) і відповідні набори (асортименти) станів ландшафтних одиниць, умов і черговості проявлення та комбінування мереж якісного збагачення складових середовищних фрагментів</p>	<p>Настання фаз адекватної насиченості субстанційних компонентів та певної стадійності походження і появи властивостей: етапи зближення або розходження фазових властивостей, досягнення якісних порогів ("фазових переходів") стану ландшафтних одиниць у межах нормативної шкали</p>	<p>Психологічний кофорт персоналізованості адаптаційних властивостей (екоречовинна субстанція – якісно вибіркові способи та процедури освоєння і використання): діапазони атрактивності, адекватності і динамічної збалансованості районів замикання різних циклів діяльності, шкали рівнів (шарів) історичної диференціації середовища</p>	<p>Санація властивостей (оздоровчі еталони, реєстри відповідності, матеріальні шви-мембрани-цезури декодування алгоритмів розгортання програм розвитку – циклофазис): вибірковість еталонних типологічних властивостей і таксономічних ознак утворення цілісних ландшафтних ареалів, імовірність і тренди досягнення екологічної рівноваги</p>
<p>Породження та умов просування процесів відтворення: параметри автентичності середовища – вибіркова (варіативна)</p>	<p>Локуси та мережі артикуляції мови (речей) морфофрагментів (семіотична співмірність з мовою дій):</p>	<p>Здійснення циклів досягнення еволюційної цілісності (ідентичності) мовного виразу цілого</p>	<p>Духовно-семантична цілісність ідентифікаційно-закономірних змін (планувально-мовна констеляція –</p>	<p>Селекція спрямованих змін ландшафтного цілого та його фрагментів (іменовані риторичні стратегічні операції цілдосягнення, мовні</p>

продовження таблиці 2

1	2	3	4	5
інтенсивність, ідентичність, самоцінність і стійкість закономірних змін (рідикали планувального управління)	міра циклічного з'єднання комплексних (багатоярусних) одиниць, ланок, вузлів і комунікаційного каркасу ландшафтних організованих різного призначення та доречного використання (планувальне армування)	та семіотичної вивершеності змін: міра типологічної своєрідності, різноманітності і послідовного становлення зон поширення та диференціації спадкових (спадкоємних) якостей ландшафтного цілого (планувальне зонування)	варіативно-стійке цільове призначення і цінності використання: міра розповсюдженості і рухливості територіальних меж, рівень інтенсивності і градієнт направленості усередині та між-сільових взаємодій районів культурно-історичної трансформації ландшафту (планувальне районування)	семіотичні сигнали-фермати коригування роботи конфігуратора відтворення – цикло-епітаксія: міра стійкості, ідентичності та містобудівної ефективності циклостадійної (транс)формації ландшафтних ареалів розселення, когерентності режимів планувальних взаємодій та гетерогенної консолідації (симбіозу) цілого (планувальне консолидування)

## Примітки

Матриця "Б" може розглядатися як методолого-технологічний абрис і тезаурус принципового змісту розроблення генеральних стратегічних планувальних рішень, а також як тематична область відповідних містобудівних прикладних досліджень. Задача практичного застосування – активізація діяння ланок рекурсивно-дослідницького підходу, складових планувального управління, містобудівної дослідницької освіти професійного семантико-змістовного контуру (ядра) сфери архітектурно-містобудівної діяльності.



Таблиця 3 (діалог матриць "А" – "Б")  
Креативно-рекурсивні планувальні смислосзначеннєві горизонти експлікації культурних форм і здійснення феноменів дійсності розселення

Трансцендентний смислосзначеннєвий континуум становлення атрибутів цілого (категорії первинних референтних вимірів)	Іманентні комплекси значень технологічної трансляції апріорних смислів атрибутів формовілення і трансмісійної сигніфікації предикатів стану речей-феноменів (ціледосягнення місії)		технологічного змісту втілення (типи взаємодій)	складових відмінності означення (типи регулювання)	складових цінності уречевлення (спадкоємні реєстри)
	складових логос-системного механізму (композиційний агрегат)	складових відмінності означення (типи регулювання)			
1	2	3	4	5	
Конфігурагор (мовний, семіотичний ресурс – констеляційні серії)	Планувальна композиція семіотичного вираження	Поетика відтворення (планувальні взаємодії та ефекти) – процесинг конфігурування умов гармонічної дії	Цикли просування цілей (апперцепція завдання регулювання змін – своєчасності/ випереджуванності)	Ідентифіковані (смісло) значення закономірних змін (стійкість і адекватна варіативність) епітаксії середовища відтворення	
Програма (субстанційний ресурс – алгоритмічні серії)	Латентна композиція субстанційного вираження	Архітектоніка розвитку (екологічні взаємодії та ефекти) – процесинг конфігурування умов оптимальної дії	Фази просування відповідності (рецепція завдання регулювання стану властивостей – поширеності/ ексклюзивності)	Благосприятливі передпризначення ознак властивостей (вибірковість та динамічна досяжність) відповідного середовища розвитку	

продовження таблиці 3

1	2	3	4	5
Прообраз (просторовий ресурс – сценарні серії)	Просторова композиція просторового вираження	Фігуралістика формування (соціальні взаємодії та ефекти) – процесинг конфігурування умов доповнюючої дії	Ритми просування ситуації (перцепція завдання регулювання упорядкування будови – мозаїчності/спряженності)	Послідовні визначення складу будови (розповсюдженість і цільна сумісність) та припасування фігур середовища формування
Потенціал (часовий ресурс – кваліметричні серії)	Функціональна композиція темпорального вираження	Темпоралістика функціонування (економічні взаємодії та ефекти) – процесинг конфігурування умов мінімальної дії	Періоди просування існування (інтроспекція завдання регулювання насичування функцій – локальності/диверсифікованості)	Згрупованого призначення профілю функцій (тривалість та опти-мальна вартість) середовища без-конфліктного функціонування

## Примітки

Діалог матриць "А" – "Б" (у низки варіантів діалогового конгруентного режиму) може розглядатися як змістовні репериментори тематизації актуальних фундаментальних містобудівних досліджень. Задача практичного застосування – активізація діяння ланок креативно-рекурсивного дослідницького підходу, складових планувального управління, філософсько-містобудівної дослідницької освіти, рефлексивно-критичного супроводу професійного семантико-змістовного контуру (ядра) сфери архітектурно-містобудівної діяльності.

Матриця "А", як ініціатор та активізатор релевантних "материнських" первісних смислозначень (онтокодів "пам'яті уміння та знання") конфігуратора-механізму експлікації (ентелехії) атрибутів та ресурсів ідеальних форм дійсності (й яка здійснюється способом симетричного фрактального плотингу у режимі самообґрунтування) має технологічне завдання забезпечення умов "запуску" інструктивних монтажних схем і трансцендентної артикуляції та інноваційного розкриття первісних смислозначень задля екзистенційного становлення і цілеспрямованої трансформації речей-феноменів розселення.

Матриця "Б" як модератор-коректор та "моніторинговий сигналізатор" адекватного трансферу і транскрипції реплікаційних (імплікативних) смислозначень оприявлення станів атрибутів реальних феноменів дійсності (що здійснюється способом асиметричного рекурентного планування у режимі саморозуміння) має технологічне завдання забезпечення умов "спрацювання" інструментальних тригер-схем і іманентної ідентифікації та інтерпретації (осягнення) смислозначень (маніфестації єдності значень циклостадійної життєздатності та осмисленого поступу) феноменів дійсності розселення та їхніх змістовних атрибутів.

Окреслений смислозначеннєвий зв'язуваний континуум буття ідеальних форм-логосів і реальних речей-феноменів дійсності розселення (коли конфігуративні матриці як й геном трансцендентних планувальних технологій в цілому є відкритими до сприйняття, залучення та реалізації потенцій світу Форм і інтенцій світу Руху) обумовлює онтологічні вимоги до змістовного наповнення (трактування) вихідних положень, уявлень, категорій, понять, гіпотез, принципів та адекватного термінологічного розрізнення – притаманних фундаментальної теорії містобудування як інтегративної платформи між (транс)дисциплінарного синтезу арсеналів знання і уміння стосовно планувального управління дійсністю розселення.

## ЛІТЕРАТУРА

1. Дюжев С.А. Трансцендентні планувальні технології здійснення ландшафтних (процесо-середовищних) феноменів розселення як теоретико-методологічна база містобудівного планування /С.А. Дюжев//Містобудування та територіальне планування. – Київ:КНУБА,2022. – Вип.81. – С. 143–181.
2. Дюжев С.А. Генеральне стратегічне містобудівне планування та проблеми планувального управління розселенням (частина друга: проблеми, перешкоди щодо їх розв'язання, актуальні завдання та технологічні вимоги до змісту містобудівної документації) /С.А. Дюжев //Містобудування та територіальне планування. – Київ: КНУБА, 2023. – Вип.84. – С. 64–131.
3. Поппер К. Логика научного исследования /К. Поппер; пер.с англ. Под общ.ред.В.Н. Садовского. – Москва: АСТ: Астрель, 2010. – 575 с. (Philosophy).
4. Дюжев С.А. Генеральне стратегічне містобудівне планування та проблеми планувального управління розселенням (частина перша: як подолати теоретико-методологічну

і проєктувально-методичну кризу) / С.А. Дюжев //Містобудування та територіальне планування. –Київ:КНУБА,2023. – Вип.82. – С. 129–184.

5. Тімохін В.О. Як будувалося сучасна містобудівна теорія /В.О. Тімохін //Досвід та перспективи розвитку міст України. Вип.18. Приміські зони. Міські агломерації. – Київ:Ин-т "ДІПРОМІСТО", 2010. – С. 15–25.

6. Фомін І.О. Основи теорії містобудування (підручник) / І.О. Фомін. –Київ: Наукова думка,1997. – 192 с.

7. Лазарев А.Г. Основы градостроительства /А.Г. Лазарев, С.Г. Шеина, А.А. Лазарев, Е.Г. Лазарев. – Ростов н/Д: изд-во "Феникс", 2004. – 416 с. (Серия "Высшее профессиональное образование").

8. Лаврик Г.И., Дёмин Н.М. Методологические основы районной планировки /Г.И. Лаврик, Н.М. Дёмин. – Москва: Стройиздат, 1975. – 96 с.

9. Лаврик Г.И. Методологические проблемы исследования архитектурных систем: Автореф.дис....докт.арх.: 18.00.01 – М.: ЦНИИ теории и истории архитектуры, 1979. – 36 с.

10. Тимохин В.А, Территориальный рост и планировочное развитие города /В.А. Тимохин. – Киев: Будивельник,1989. – 104 с.

11. Гутнов А.Э. Эволюция градостроительства /А.Э. Гутнов. – Москва: Стройиздат, 1984. – 256 с.

12. Тімохін В.О. Архітектура міського розвитку. 7 книг з теорії містобудування / В.О. Тімохін. – Київ: КНУБА, 2008. – 629 с.

13. Линч К. Совершенная форма в градостроительстве /К. Линч. – Москва: Стройиздат, 1984. – 264 с.

14. Бабуров А.В. О морфологии городского пространства /А.В. Бабуров //ИРЖ "Архитектура и градостроительство. Тетрадь1. Отечественный опыт". №2/3. – Москва: ВНИИТАГ, 1991. – С. 44–46.

15. Бальян К. Стенограмма по материалам проектного семинара Международной академии архитектуры в Ереване /Промышленность. Строительство и архитектура Армении, 1990. – №4. – С. 19–24.

16. Габрель М.М. Духовний комфорт і дух міста як урбаністичний феномен /М.М. Габрель, М.М. Косьмій, Т.М. Габрель //Просторовий розвиток. – Київ: КНУБА, 2023. – Вип.3. – С. 173–196.

17. Дюжев С.А. Онтичні передумови і семантичні розрізнення змісту концептів "Дух міста", "Душа міста", "Тіло міста" як складових феномену дійсності розселення (трактування поняття "mind" як засіб збагачення креативно-рекурсивної концепції розселення) /С.А.Дюжев //Містобудування та територіальне планування. – Київ: КНУБА, 2017. – Вип.65. – С. 166–187.

18. Феномен соціоприродних систем. Світоглядно-методологічні нариси. Монографія. – Київ: Видавець ПАРАПАН, 2009. – 284 с.

19. Готт В.С. Категории современной науки (становление и развитие) /В.С. Готт, Э.П. Семенюк, А.Д. Урсул. – Москва: Мысль,1984. – 270 с.

20. Вернадский В.И. Размышления натуралиста. Научная мысль как планетарное явление (Книга вторая) / В.И. Вернадский. – Москва: Наука,1977. –192 с.

21. Лазарева И.В. URBI ET ORBI: Пятое измерение города /И.В. Лазарева [Изд.2-е, испр.] – Москва: ЛЕНАНД, 2006. – 76 с. (Теоретические основы градостроительства).

22. Ссорин Ю.А. Первопроект – миф или реальность? (проектирование "доисторического") /Ю.А. Ссорин, И.Н. Семёнов //Журнал "Проект" (от идеи до инвестиций, от изысканий до объекта), 1992. –№6. – С. 31–32.

23. Тімохін В. Метафізика й фізика міського розвитку...Києва /В.О. Тімохін //Досвід та перспективи розвитку міст України. Вип.23. Проблеми перспективного розвитку міста Києва. – Київ: ДП УДНДІПМ "ДІПРОМІСТО" імені Ю.М. Білокозя, 2012. – С. 74–84.

24. Связь и обособленность [Монография]. – Киев: Наукова думка, 1988. – 296 с.

25. Розова С.С. Классификационная проблема в современной науке / С.С. Розова. – Новосибирск: Наука, 1986. – 224 с.
26. Дамміт М. Логічні основи метафізики /М. Дамміт [Пер. з англ. В. Навроцького]. – Київ: Вид-во IRIS, 2001. – 360 с.
27. Куртин Ж.-Ф. [Наявне; доступність/досяжність]. Пер. з фр. О. Панича //Європейський словник філософії: Лексикон неперекладностей. Том третій. –Київ: ДУХ І ЛІТЕРА, 2013. – С. 20–41.
28. Розенвальд Ю.И. Феноменологическая онтология мюнхенско-геттингенской школы / Ю.И. Розенвальд //Проблемы онтологии в современной буржуазной философии [Ответ. ред. Т.А. Кузьмина]. – Рига: "Зинатне", 1988. – С. 121–140.
29. Кулис Р.Р. Проблемы бытия истории в немецкой "Философии жизни" /Р.Р.Кулис // Проблемы онтологии в современной буржуазной философии [Ответ.ред. Т.А. Кузьмина]. – Рига: "Зинатне", 1988. – С. 29–43.
30. Берг Л.С. Труды по теории эволюции (1922–1930) /Л.С. Берг. –Москва: Наука, 1977. – 388 с.
31. Каганов Г.З. К методологической проблематике средовых исследований /Г.З. Каганов //Средовой подход в архитектуре и градостроительстве [под. Ред. А.А. Высоковского]. – Москва: ВНИИТАГ, 1989. – С. 14–22.
32. Ледру Р. Образы города /Реферат Е.И. Россинской //Архитектура и градостроительство. Зарубежный опыт. – Москва: ВНИИТАГ, 1991. –№1. – С. 41–47.
33. Пучко Л.Г. Многомерная медицина. Система самодиагностики и самоисцеления человека / Л.Г. Пучко. – Москва: АНС, 1999. – 380 с.
34. Тесля Ю. Введение в информатику природы. Монография /Ю.Тесля. –Київ: Маклаут, 2010. – 250 с.
35. Кузин И.В. Маски субъекта: стратегии социальной идентификации /И.В. Кузин. – Санкт-Петербург: Изд-во С.-Петербурга. университета, 2004. – 311 с.
36. Тарадайко С. За мотивами Бруно Шульца /С. Тарадайко //Всесвіт, 2022. – №1–2; 3–4; 5–6. – С. 339–345.
37. Куртин Ж.-Ф. Сутність [пер.О.Панича] //Європейський словник філософій: Лексикон неперекладностей. Том перший. – Київ: ДУХ І ЛІТЕРА, 2009. – С. 110–126.
38. Дюжев С.А. Логос-системні та ейдос-феноменологічні основи планувальних рішень (риторична граматики суперпозиції містобудівного ландшафтного цілого) /С.А. Дюжев // Містобудування та територіальне планування. – Київ: КНУБА, 2015. –Вип.55. – С. 149–169.
39. Гадамер Г.-Г. Истина и метод: Основы философской герменевтики /Г.-Г. Гадамер [Пер. с нем. /Общ.ред. и вступ. ст. Б.Н. Бессонова]. – Москва: Прогресс, 1988. – 701 с.
40. Кассен Б., Лож'є С., Де Лібера А., Розье-Каташ І., Спіноза Ж. Sens. [пер. з фр. В. Артюха] // Європейський словник філософії: Лексикон неперекладностей. Том перший. – Київ: ДУХ І ЛІТЕРА, 2009. – С. 205–226.
41. Дюжев С.А. Містобудівна мова речей: гармонія, логіка, граматики ареалів розселення (онтологічні, теоретико-методологічні та феноменологічні виміри дійсності) /С.А. Дюжев //Містобудування та територіальне планування. – Київ: КНУБА, 2013. – Вип.49. – С. 153–170.
42. Кравченко А.В. От языкового мифа к биологической реальности: переосмысля познавательные установки языкознания /А.В. Кравченко. –Москва: Рукописные памятники Древней Руси, 2013. – 388 с. (Разумное поведение и язык).
43. Эпштейн М.Н. Философия возможного /М.Н. Эпштейн. – Санкт-Петербург: Алетейя, 2001. – 335 с.
44. Гурко Е.Н. Божественная ономотология: именование Бога в имяславии, символизме и деконструкции /Е.Н. Гурко. – Минск: Экономпресс, 2006. – 446 с.

45. Гуссерль Э. Логические исследования. Т. II. Ч. 1.: Исследования по феноменологии и теории познания / Э. Гуссерль [Пер. с нем. В.И. Молчанова]. – Москва: Академический Проект, 2011. – 566 с. (Философские технологии).
46. Арістотель. Метафізика [Переклад з давньогрецької О. Панича]. – Київ: Темпора, 2022. – 845 с.
47. Молчанов В.И. Онтология и обоснование феноменологии у Гуссерля и Хайдеггера / В.И. Молчанов // Проблемы онтологии в современной буржуазной философии [Отв. ред. Т.А. Кузьмина]. – Рига: "Зинатне", 1988. – С. 81–100.
48. Делёз Ж. Логика смысла / Ж. Делёз [Пер. Я.И. Свирский]. – Москва: Издательский Центр "Академия", 1995. – 299 с.
49. Пригожин И., Стенгерс И. Порядок из хаоса: Новый диалог человека с природой / И. Пригожин, И. Стенгерс [Пер. с англ. Ю.А. Данилова; Общ. ред. В.И. Аршинова, Ю.Л. Климонтовича и Ю.В. Сачкова]. – Москва: Прогресс, 1986 – 432 с.
50. Васюков В.Л. Формальная феноменология / В.Л. Васюков. – Москва: Наука, 1999. – 224 с.
51. Шпет Густав Густавович / Философский энциклопедический словарь. – Москва: Сов. Энциклопедия, 1983. – С. 784.
52. Шпет Г.Г. Сочинения [Предисловие Е.В. Пастернак]. – Москва: Издательство "Правда", 1989. – 604 с. (Приложение к журналу "Вопросы философии").
53. Заец Р.В. Содержание системного анализа проблем городского функционирования и развития / Р.В. Заец // Проблемы информатики города. (Сб. научн. тр.). – Киев: Наукова думка, 1991. – С. 91–110.
54. Заец Р.В. Перспективы городского развития в контексте построения экоустойчивого общества / Р.В. Заец // Столичный регион, 2004. – №2(4). – С. 23–38.
55. Шатихин Л.Г. Структурные матрицы и их применение для исследования систем / Л. Г. Шатихин. – Москва: Машиностроение, 1991. – 256 с.
56. Дюжев С.А. Рекурсивний мовний перехід втілення топоформ розселення (семантика планувального управління) / С.А. Дюжев // Містобудування та територіальне планування. – Київ: КНУБА, 2007. – Вип.27. – С. 95–104.

**Dyuzhev Sergii,**

chief specialist, Institute of architectural management, Kyiv

**THE SENSE-MEANING CONTENT OF CONFIGURATIVE MATRICES OF  
GENOME OF TRANSCENDENT PLANNING TECHNOLOGIES  
TO FORM-EMBODIMENT (FULFILMENT) OF SETTLING  
PROCESS-ENVIRONMENT PHENOMENA  
(comprehending the theoretic-methodological foundation of city planning)**

On the basis of meaningful analysis concerning the condition of treatment the foundation of city planning theory is ascertained a historical delay in evolutionary transition from empirical stage to build descriptive-assessed notions as regards the basis of city planning (as generalization of present practical experience) to theoretic-constructive stage of treatment (formulation) the concepts, understanding and synthetical conceptions (notions) concerning the subject (thing) and object of city planning activity as comprehensive meaningful (sensible) whole phenomenon of

settling. Following the analysis of this problems the prolonged delay on empirical-descriptive stage produces (in logical and semantic relation) mistaken whether declarative approaches (notions) toward the decision of city planning problems or their groundless simplification for "convenient understanding" and practical (but short-sighted) using "accessible knowledge", that often has negative results. Amongst such notions – so-called "spatial development": but space may "form" together with the thing (where space – its attribute), but not "develop by itself" irrespectively to the characteristics of things; likewise concerning the concept "stable (sustainable) development": here also "development" can not be "stable", "balanced" or "for the sake of future generation" – the development is happening at the present time concerning exactly present things-phenomena, it is adequate to available conditions and (attention!) the staunchness of work of the mechanisms for embodiment of reality forms. Perhaps the authors and adherents of such approach try to talk about the processes of reproduction, but such understanding definitely has not been appeared.

In that context was demonstrated the actual meaning of theoretical concept (which was treated in the framework of creative-recursive conception of settling) concerning the genome of transcendent planning technologies (immanent construct) inherent the logos-system mechanism as to form-embodiment (fulfilment) of settling phenomena, and concerning the sense-meaning configurative matrices (as constituents of genome) – as agents of adequate identificational aim-attaining of the whole.

The comparison of empirical and constructive discursive links (which has been conducted in the article) shows the existing available restriction of semantic content (and basis principles) of elaborated now city planning theories. The markers of such state of affairs is fixed treating of city as artificial ("architectural" or "material-spatial") surroundings, natural-technical or social-natural complex, which directs to far-fetched (but dangerous) oppositions: "nature – city", "person – city" and etc. The similar marker is also a prolonged using of a concept "system" with a very wide collection of adjectives and their combinations – here certain, but seeming "theoretical loading" is carrying the term-substitute "system" (or "structure"), – semantically hollow substitution of concept of every kind things outside whichever conceptual picture of universe, and nothing cognitively new does not add in comparison with concept "complex". More over an architectural aspect of city planning is supposed to remain a narrowly spatial attribution (dimensions, organization, perception), but at the same time an integral concept-categorical apparatus has been being, as a rule, outside the sphere of attention or readdressing to adjacent sciences for elaboration.

The analysis of available theoretical "luggage" (research works of K. Lynch, V.O. Timokhin, A.V. Baburov, M.M. Habrel) was revealed, that the problem of expanding of theoretical thought in city planning sphere has international character. Herewith the increasing meaning of the attraction for the solution of the most complicated city

planning tasks such categories (spheres of knowledge) as innermost world, ontics, metaphysics and also – integral conceptions of the completeness of the existence of phenomenon and mechanism of its sustaining, of heterogeneous settling phenomenon and symbiotic unity of cultural of reality has been defined. The necessity of metaphysical approach to ascertainment (uncovering) of transcendental-immanent semantic content of things (phenomena) of settling reality, that is not "grasped" in descriptive-assessed characteristics of empirical scientific theories has been demonstrated. There fore the attention was concentrated on senses and meanings of real things and their ideal cultural forms; the results of linguistic-phenomenological researches were used as "parallel" discourse. On the basis of wide-format investigation of the title theme the construction of "beginning" for sense-meaning continuum of settling reality was grounded, this version was approbated in the current of thematic additional studying the determinant work by Aristotel "Metaphysics", and also with the consideration of not numerous experience of "tangent" treatments, and our basic treating creative-recursive (four-process-environment) phenomenon of settling reality.

The resultative part of this labour was submitted in three tables (tabular format for matrices), which demonstrate the construction and content of two sense-meaning configurative matrices ("A" and "B"), that polar-counterly operate (in the frame of genome concerning transcendent planning technologies) in interactive mode as horizons for implication and explication of sense-meaning continuum of reality. The first configurative matrix of technological genome (is lettered as "A") – the matrix of scales and measures for sense-meaning of explication of settling forms attributes (fractal plotting ensuring) – it may be treated as the source (nucleus) of representation and divergence/convergence of logos-implicative universal (creative producing) attributive sense-meanings (the language of forms predicates) the possibilities of acting (creating the singular projects of intention concerning the whole, capable of aim-directed replication) of logos-system mechanism for embodiment of denominated reality forms (valuable navigation for autopoiesis and purpose-oriented tracking) on the base of implementation the principles of aleatoric and sufficient whole. The second configurative matrix of technological genome (is lettered as "B") – the matrix of gradients concerning, the dynamics of implicational indexes of condition for settling phenomena (ensuring the recurrent planning) – it may be treated as the source (nucleus) of approbation, appropriation and variative application (formulating) of explicational-immanent unique (of recursive primordium) attributive sense-meanings (the language of things predicates) for the necessity of accomplishment (optimizational regulation for planning decisions and aim-attainment condition) of denominated phenomena of settling reality (values-purpose-oriented diapasons of scales and measures for planning strategies concerning existential onward) on the basis of implementation the principles such as aleatoric and superposition.



Matrix "A" (table 1) which is assigned for the accompaniment of instructive work of planning technologies (which is named "Trancendent sense-meaning metric continuum of explicational representation of the form-embodiment and becoming of things of settling reality – process-environment references of the whole") it may be also examined as plotting-format of content of the task for the treatment of technological ensuring for researches and modelling of the city planning decisions of general strategical planning of settling phenomena. Matrix "B" (table 2) which is assigned for the accompaniment of instrumental work of planning technologies (which is named "Immanent gradients and manners (re)transmission, expanding and existential unpacking (factor-classified field) of the identification senses and complexing the meanings of fulfilment form-logoses of settling reality") it may be also examined as methodological-technological contour and thesaurus of principle content for treatment of general strategical planning decisions and also as thematic (subject) sphere of appropriate city planning applied researches. The intercorrelative work of polar-binary matrices "A" and "B" in interactive mode (congruent dialogue, table 3) has been also followed for the ensuring of integral staunch of technological work of form-embodiment mechanisms (that table is named "Creative-recursive planning sense-meaning horizons of explication of cultural forms and the accomplishment of settling reality phenomena"), and that may be also examined as the meaningful "registration points" (vector) for thematication of actual fundamental city planning researches. In such a manner the mentioned matrices demonstrate the definite well-founded concepts concerning the content of understanding-categorial apparatus of fundamental city planning theory.

Key words: genome of transcendent planning technologies; sense-meaning configurative matrices; city planning theory; creative-recursive conception of settling; logos-system mechanism; metaphysics; thematication of city planning researches.

## REFERENCES

1. Dyuzhev S.A. Transtsendentni planovalni tekhnologii zdiisnennia landshaftnykh (protseso-seredovyshchnykh) fenomeniv rozselennia iak teoretyko-metodologichna baza mistobudivnogo planuvannia. / S.A. Dyuzhev //Mistobuduvannia ta terytorialne planuvannia. – Kyiv: KNUBA, 2022. – Vyp.81. – S. 143–181. {in Ukrainian}.
2. Dyuzhev S.A. Generalne strategichne mistobudivne planuvannia ta problemy planovalnogo upravlinnia rozselenniam (chastyna druga: problemy, pereshkody shchodo ikh rozviazannia, aktualni zavdannia ta tekhnologichni vymogy do zmistu mistobudivnoi dokumentatsii) / S.A. Dyuzhev// Mistobuduvannia ta terytorialne planuvannia. – Kyiv: KNUBA, 2023. – Vyp.84. – S. 64–131. {in Ukrainian}.

3. Popper K. Logika nauchnogo issledovaniia /K. Popper; per. s angl. Pod obshch. red. V.N. Sadovskogo. – Moskva: AST: Astrel, 2010. – 575 s. (Philosophy) {in Russian}.
4. Dyuzhev S.A. Generalne strategichne mistobudivne planuvannia ta problemy planovalnogo upravlinnia rozselenniam (chastyna persha: iak podolaty teoretyko-metodologichnu i proiektualno-metodychnu kryzy) /S.A. Dyuzhev //Mistobuduvannia ta terytorialne planuvannia. – Kyiv: KNUBA, 2023. – Vyp.82. – S. 129–184. {in Ukrainian}.
5. Timokhin V. Yak buduvalosia suchasna mistobudivna teoria /V.O. Timokhin //Dosvid ta perspektyvy rozvytku mist Ukrainy. Vyp.18. Prymiski zony. Miski aglomeratsii. – Kyiv: Ins-t "DIPROMISTO", 2010. – S. 15–25. {in Ukrainian}.
6. Fomin I.O. Osnovy teorii mistobuduvannia (pidruchnyk) /I.O. Fomin. – Kyiv: Naukova dumka, 1997. – 192 s. {in Ukrainian}.
7. Lazarev A.G. Osnovy gradostroitelstva /A.G. Lazarev, S.G. Sheina, A.A. Lazarev, E.G. Lazarev. – Rostov n/D: izdat-vo "Feniks", 2004. – 416 s. (Seriiia "Vyssee professionalnoe obrazovanie") {in Russian}.
8. Lavrik G.I., Demin N.M. Metodologicheskie osnovy raionnoi planirovki /G.I. Lavrik, N.M. Demin. – Moskva: Stroiizdat, 1975. – 96 s. {in Russian}.
9. Lavrik G.I. Metodologicheskie problemy issledovaniia arkhitekturnykh sistem: Avtoref. dis....dokt. arkh.: 18.00.01– Moskva: TsNII teorii i istorii arkhitektury, 1979. – 36 s. {in Russian}.
10. Timokhin V.A. Territorialnyi rost i planirovochnoe razvitie goroda /V.A. Timokhin. – Kiev: Budivelnyk, 1989. – 104 s. {in Russian}.
11. Gutnov A.E. Evoliutsiia gradostroitelstva /A.E. Gutnov. – Moskva: Stroiizdat, 1984. – 256 s. {in Russian}.
12. Timokhin V.O. Arkhitektura miskogo rozvytku. 7 knygh z teorii mistobuduvannia /V.O. Timokhin. – Kyiv: KNUBA, 2008. – 629 s. {in Ukrainian}.
13. Linch K. Sovershennaia forma v gradostroitelstve. /K. Linch. – Moskva: Stroiizdat, 1984. – 264 s. {in Russian}.
14. Baburov A.V. O morfologii gorodskogo prostranstva /A.V. Baburov //IRZh "Arkhitektura i gradostroitelstvo. Tetrady 1. Otechestvennyi opyt". №2/3. – Moskva: VNIITAG, 1991. – S. 44–46. {in Russian}.
15. Balian K. Stenogramma po materialam proektnogo seminaru Mezhdunarodnoi akademii arkhitektury v Erevane /Promyshlennost, stroitelstvo i arkhitektura Armenii, 1990. – №4. – S. 19–24. {in Russian}.
16. Gabrel M.M. Dukhovnyi komfort i dukh mista iak urbanistychnyi fenomen / M.M. Gabrel, M.M. Kosmii, T.M. Gabrel //Prostorovyi rozvytok. – Kyiv: KNUBA, 2023. – Vyp.3. – S. 173–196. {in Ukrainian}.

17. Dyuzhev S.A. Ontychni peredumovy i semantychni rozrznennia zmistu kontseptiv "Dukh mista", "Dusha mista", "Tilo mista" iak skladovykh fenomenu diisnosti rozselennia (traktuvannia poniattia "mind" iak zasib zbagachennia kreatyvno-rekursyvnoi kontseptsii rozselennia) /S.A. Dyuzhev //Mistobuduvannia ta terytorialne planuvannia. – Kyiv: KNUBA, 2017. – Vyp.65. – S. 166–187. {in Ukrainian}.

18. Fenomen sotsiopryrodnykh system. Svitogliadno-metodologichni narisy. Monografiia. – Kyiv: Vydavets PARAPAN, 2009. –284 s. {in Ukrainian}.

19. Gott V.S. Kategorii sovremennoi nauki (stanovlenie i razvitie) /V.S. Gott, E.P. Semeniuk, A.D. Ursul. – Moskva: Mysl, 1984. –270 s. {in Russian}.

20. Vernadskii V.I. Razmyshleniia naturalista. Nauchnaia mysl kak planetarnoe iavlenie (Knyga vtoraia) /V.I. Vernadskii. – Moskva: Nauka,1977. –192 s. {in Russian}.

21. Lazareva I.V. URBI ET ORBI: Piatoe izmerenie goroda /I.V. Lazareva [Izd. 2-e, ispr.] – Moskva: LENAND, 2006. – 76 s. (Teoreticheskie osnovy gradostroitelstva) {in Russian}.

22. Ssorin Iu.A. Pervoproekt – mif ili realnost? (proektirovanie "doistoricheskoe") /Iu.A. Ssorin, I.N. Semenov //Zhurnal "Proekt" (ot idei do investitsii, ot izyskaniia do obieekta), 1992. – №6. – S. 31–32. {in Russian}.

23. Timokhin V. Metafizyka i fizyka miskogo rozvytku... Kyeva / V.O. Timokhin //Dosvid ta perspektyvy rozvytku mist Ukrainy. Vyp.23. Problemy perspektyvnogo rozvytku mista Kyieva. – Kyiv: DP UDNDIPM "DIPROMISTO" imeni Iu.M. Bilokonia, 2012. – S. 74–84. {in Ukrainian}.

24. Sviaz i obosoblennost [Monografiia]. – K.: Naukova dumka, 1988. – 296 s. {in Russian}.

25. Rozova S.S. Klassifikatsionnaia problema v sovremennoi nauke /S.S. Rozova. – Novosibirsk: Nauka, 1986. – 224 s. {in Russian}.

26. Dammit M. Logichni osnovy metafizyky /M. Dammit [Per. z angl. V.Navrotskogo]. – Kyiv: Vyd.-vo IRIS, 2001. – 360 s. {in Ukrainian}.

27. Kurtyn Zh.F. [Naiavne; dostupnist/dosiazhnist]. Per. z fran. O. Panycha //Yevropeiskyi slovnyk filosofii: Leksykon neperekladnostei. Tom tretii. – Kyiv: DUKH I LITERA, 2013. – S. 30–41. {in Ukrainian}.

28. Rozenvald Iu.I. Fenomenologicheskaia ontologiia miunhensko-gettingenskoii shkoly /Iu.I. Rozenvald //Problemy ontologii v sovremennoi burzhuaznoi filosofii [Otv. red. T.A. Kuzmina]. – Riga: "Zinatne", 1988. – S. 121–140. {in Russian}.

29. Kulis R.R. Problemy bytiia istorii v nemetskoii "Filosofii zhizni" /R.R. Kulis //Problemy ontologii v sovremennoi burzhuaznoi filosofii [Otv. red. T.A. Kuzmina]. – Riga: "Zinatne", 1988. – S. 121–140. {in Russian}.

30. Berg L.S. Trudy po teorii evoliutsii (1922–1930) /L.S. Berg. – Moskva : Nauka, 1977. – 388 s. {in Russian}.
31. Kaganov G.Z. K metodologicheskoi problematike sredovykh issledovani /G.Z. Kaganov //Sredovoi podkhod v arkhitekture i gradostroitelstve [pod. red. A.A. Vysokovskogo]. – Moskva: VNIITAG, 1989. – S. 14–22. {in Russian}.
32. Ledru P. Obrazy goroda /Referat E.I. Rossinskoi //Arkhitektura i gradostroitelstvo. Zarubezhnii opyt. – Moskva: VNIITAG, 1991. – №1. – S. 41–47. {in Russian}.
33. Puchko L.G. Mnogomernaia meditsina. Sistema samodiagnostiki i samoistseleniia cheloveka / L.G. Puchko. – Moskva: ANS, 1999. – 380 s. {in Russian}.
34. Teslia Iu. Vvedenie v informatiku prirody. Monografiia / Iu. Teslia. – Kiev: Maklout, 2010. – 250 s. {in Russian}.
35. Kuzin I.V. Maski subieekta: strategii sotsialnoi identifikatsii /I.V. Kuzin. – Sankt-Peterburg: Izd-vo S.-Peterburg. universiteta, 2004. – 311 s. {in Russian}.
36. Taradaiko S. Za motyvamy Bruno Shultsa /S. Taradaiko //Vsesvit, 2022. – №1–2; 3–4; 5–6. – S. 339–345. {in Ukrainian}.
37. Kurtyn Zh.F. Sutnist [per. O. Panycha] //Yevropeyskyi slovnyk filosofiii: Leksykon neperekladnostei. Tom pershyi. – Kyiv: DUKH I LITERA, 2009. – S. 110–126. {in Ukrainian}.
38. Dyuzhev S.A. Logos-systemni ta eidos-fenomenologichni osnovy planuvalnykh rishen (rytorychna gramatyka superpozytsii mistobudivnogo landshaftnogo tsilogo) /S.A. Dyuzhev //Mistobuduvannia ta terytorialne planuvannia. - Kyiv: KNUBA, 2015. – Vyp.55. – S. 149–169. {in Ukrainian}.
39. Gadamer G.-G. Istina i metod: Osnovy filosofskoi germenevtiki /G.-G. Gadamer [Per. s nem. /Obshch.red. i vstup. st. B.N. Bessonova]. – Moskva: Progress, 1988. –701 s. {in Russian}.
40. Kassen B., Lozhie S., De Libera A., Rozie-Katash I., Spinoza Zh. Sens. [per. z fran. V. Artiukha] //Yevropeyskyi slovnyk filosofiii: Leksykon neperekladnostei. Tom pershyi. – Kyiv: DUKH I LITERA, 2009. – S. 205–226. {in Ukrainian}.
41. Dyuzhev S.A. Mistobudivna mova rechei: garmoniiia, logika, gramatyka arealiv rozselennia (ontologichni, teoretyko-metodologichni ta fenomenologichni vymiry diisnosti) / S.A. Dyuzhev /Mistobuduvannia ta terytorialne planuvannia. – Kyiv: KNUBA, 2013. – Vyp.49. – S. 153–170. {in Ukrainian}.
42. Kravchenko A.V. Ot iazykovogo mifa k biologicheskoi realnosti: pereosmysliaia poznavatelnye ustanovki iazykoznaniiia /A.B. Kravchenko. – Moskva: Rukopisnye pamiatniki Drevnei Rusi, 2013. – 388 s. (Razumnoe povedenie i iazyk) {in Russian}.
43. Epshtein M.N. Filosofiiia vozmozhnogo /M.N. Epshtein. – Sankt-Peterburg: Aleteiia, 2001. – 335 s. {in Russian}.

44. Gurko E.N. Bozhestvennaia onomatologiya: imenovanie Boga v imiaslavii, simvolizme i dekonstruktsii /E.N. Gurko. – Minsk: Econompres, 2006. – 446 s. {in Russian}.
45. Gusserl E. Logicheskie issledovaniia. T.II. Ch.1.: Issledovaniia po fenomenologii i teorii poznaniia /E. Gusserl [Per. s nem. V.I. Molchanova]. – Moskva: Akademicheskii Proekt, 2011. – 566 s. (Filosofskie tekhnologii) {in Russian}.
46. Aristotel. Metafizika [Pereklad z davnogretskoi O. Panycha]. – Kyiv: Tempora, 2022. – 845 s. {in Ukrainian}.
47. Molchanov V.I. Ontologiya i obosnovanie fenomenologii u Gusserlia i Khaideggera /V.I. Molchanov //Problemy ontologii v sovremennoi burzhuaznoi filosofii [Otv. red. T.A. Kuzmina]. – Riga: "Zinatne",1988. – S. 81–100. {in Russian}.
48. Delez Zh. Logika smysla /Zh. Delez [Per. Ia.I. Svirskii]. – Moskva: Izdatelskii Tsentr "Akademiia", 1995. – 299 s. {in Russian}.
49. Prigozhin I., Stengers I. Poriadok iz khaosa: Novyi dialog cheloveka s prirodou /I. Prigozhin, I. Stengers [Per. s angl. Iu.A. Danilova; Obshch. red. V.I. Arshinova, Iu.L. Klimontovicha i Iu.V. Sachkova]. – Moskva: Progress,1986 –432 s. {in Russian}.
50. Vasiukov V.L. Formalnaia fenomenologiya /B.L. Vasiukov. – Moskva: Nauka, 1999. – 224 s. {in Russian}.
51. Shpet Gustav Gustavovich /Filosofskii entsiklopedicheskii slovar. – Moskva: Sov.entsiklopediia, 1983. – S. 784. {in Russian}.
52. Shpet G.G. Sochineniia [Predislovie E.V. Pasternak]. – Moskva: Izdatelstvo "Pravda", 1989. – 604 s. (Prilozhenie k zhurnalu "Voprosy filosofii") {in Russian}.
53. Zaets R.V. Soderzhanie sistemnogo analiza problem gorodskogo funktsionirovaniia i razvitiia / R.V. Zaets //Problemy informatiki goroda. (Sb. naych. tr.). – Kiev: Naukova dumka,1991. – S. 91–110. {in Russian}.
54. Zaets R.V. Perspektivy gorodskogo razvitiia v kontekste postroeniia ekoustoichivogo obshchestva / R.V. Zaets //Stolychnyi region, 2004. – №2(4). – S. 23–38. {in Russian}.
55. Shatikhin L.G. Structurnye matritsy i ikh primeneniie dlia issledovaniia system / L.G. Shatikhin. – Moskva: Mashinostroenie, 1991. – 256 s. {in Russian}.
56. Dyuzhev S.A. Rekursyvnyi movnyi perekhid vtilennia topoform rozselennia (semantyka planuvalnogo upravlinnia) /S.A. Dyuzhev //Mistobuduvannia ta terytorialne planuvannia. – Kyiv: KNUBA, 2007. – Вип.27. – S. 95–104. {in Ukrainian}.